

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

На тему “ Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства ”

Виконав: студент групи ОО(ст)- 21

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Іванюк Григорій-Юліан Васильович

Керівник: Василюк М.М. д.е.н.. професор

(прізвище та ініціали)

Рецензент: Мигович Т.М. к.е.н.. доц.

(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ

2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

"29" листопада 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

Іванюк Григорій-Юліан Васильович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства

керівник роботи Василюк Марія Михайлівна – д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

1. Перелік питань, які потрібно розробити:
 - 1.1 Економічна сутність оборотних активів і характеристика грошових коштів
 - 1.2 Грошові кошти як складовий елемент оборотних активів
 - 1.3 Огляд нормативної бази з формування обліку і аудиту грошових коштів на підприємстві
 - 2.1 Організація і методика обліку на рахунках в банку підприємства
 - 2.2 Методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства
 - 2.3 Особливості організації обліку грошових коштів в умовах використання комп'ютерних технологій
 - 3.4 Аналіз Звіту про рух грошових коштів
 - 3.5 Аналіз грошових потоків та напрями їх оптимізації
 - 3.6 Оптимізація грошового обороту та прогнозування фінансового стану на основі аналізу грошових потоків.

2. Дата видачі завдання 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи організації обліку, аналізу і аудиту грошового обігу підприємства	17.02.2024 р.	
2	Організація і методика обліку та аудиту грошових коштів підприємства	18.03.2024 р.	
3	Економічний аналіз грошових коштів підприємства	19.04.2024 р.	

Студент

(підпис)

Керівник роботи

(підпис)

Іванюк Г-Ю.В.

(прізвище та ініціали)

Василюк М.М.

(прізвище та ініціали)

ВІДГУК

на дипломну роботу студента Іванюка Григорія-Юліана Васильовича на
тему: "Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства"

Актуальність теми. Головною метою кожного підприємства є опанування ефективними методами організації виробництва та реалізації продукції, за допомогою яких можна отримати найбільший прибуток. Тому в умовах динамічних змін на ринку, підвищених вимог до фінансової звітності та прозорості діяльності, підприємства повинні мати чіткі та ефективні системи обліку та контролю за грошовими потоками. Отже, дослідження цього питання дозволяє не тільки підтримувати платоспроможність, але й здійснювати стратегічне планування та інвестиційну діяльність.

Якість проведеного аналізу. Автором встановлено, що вдосконалення та розробка методичних підходів до обліку, аналізу та аудиту грошового обігу підприємства, сприятиме підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами та забезпеченню їх раціонального використання. Слід зазначити, що в процесі дослідження використовувались такі методи: аналіз та синтез, спостереження, експеримент, опитування, аналіз продуктів людської діяльності, індукція та дедукція, порівняльний аналіз, статистичні методи, а також методи фінансового та управлінського обліку.

Загальний висновок і оцінка дипломної роботи. Дипломна робота Іванюка Григорія-Юліана Васильовича на тему: "Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства" є завершеним, самостійно проведеним дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам МОН України та допускається до захисту з позитивною оцінкою.

Науковий керівник

д.е.н, професор
кафедри обліку і оподаткування

Василюк М.М.

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу студента Іванюка Григорія-Юліана Васильовича на тему
“Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства”

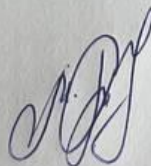
Актуальність теми. Актуальність обліку, аналізу та аудиту грошового обігу підприємства зумовлена необхідністю забезпечення фінансової стійкості та ефективності управління фінансовими ресурсами. В умовах динамічних змін на ринку, підвищених вимог до фінансової звітності та прозорості діяльності, підприємства повинні мати чіткі та ефективні системи обліку та контролю за грошовими потоками. Це дозволяє не тільки підтримувати платоспроможність, але й здійснювати стратегічне планування та інвестиційну діяльність.

Якість проведеного аналізу проблеми. В даній випускній роботі розкрито сутність виробничих запасів не тільки з погляду теоретико-методичних аспектів їх обліку та аналізу використання, але й з економічної точки зору.

Практична цінність висновків і рекомендацій. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання розроблених методичних рекомендацій для покращення систем обліку, аналізу та аудиту грошового обігу на прикладі філії “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України”. Це сприятиме підвищенню її фінансової стабільності, ефективності діяльності та конкурентоспроможності на ринку.

Загальний висновок і оцінка дипломної роботи. Випускна робота Іванюка Г-Ю.В. на тему “Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства” відповідає встановленим вимогам, які ставляться до такого виду кваліфікаційних робіт, допускається до захисту з позитивною оцінкою.

Рецензент
Кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів

Мигович Т.М.

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні основи організації обліку, аналізу і аудиту грошового обігу підприємства.....	6
1.1 Економічна сутність оборотних активів і характеристика грошових коштів.....	6
1.2 Грошові кошти як складовий елемент оборотних активів.....	11
1.3 Огляд нормативної бази з формування обліку і аудиту грошових коштів на підприємстві.....	17
Розділ 2. Організація і методика обліку та аудиту грошових коштів підприємства.....	22
2.1 Організація і методика обліку на рахунках в банку підприємств.....	22
2.2 Методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства...	29
2.3 Особливості організації обліку грошових коштів в умовах використання комп'ютерних технологій.....	35
Розділ 3. Економічний аналіз грошових коштів підприємства.....	42
3.1 Аналіз Звіту про рух грошових коштів.....	42
3.2 Аналіз грошових потоків та напрями їх оптимізації.....	50
3.3 Оптимізація грошового обороту та прогнозування фінансового стану на основі аналізу грошових потоків.....	57
Висновки.....	65
Список використаних джерел.....	68
Додатки.....	70

ВСТУП

Облік, аналіз і аудит грошового обігу підприємства є фундаментальними складовими ефективного управління фінансовими ресурсами, що дозволяє підприємствам підтримувати фінансову стійкість та забезпечувати стабільний розвиток. Грошовий обіг, як життєва кров підприємства, визначає його здатність до своєчасного виконання фінансових зобов'язань, інвестування у розвиток та адаптацію до змін ринкових умов.

У сучасних умовах економічної нестабільності та посилення конкурентної боротьби питання управління грошовими потоками набуває особливої актуальності. Підприємства змушені шукати нові підходи до оптимізації грошового обігу, покращення методів обліку та аналізу, а також забезпечення високого рівня фінансової прозорості через ефективний аудит.

Актуальність обліку, аналізу та аудиту грошового обігу підприємства зумовлена необхідністю забезпечення фінансової стійкості та ефективності управління фінансовими ресурсами. В умовах динамічних змін на ринку, підвищених вимог до фінансової звітності та прозорості діяльності, підприємства повинні мати чіткі та ефективні системи обліку та контролю за грошовими потоками. Це дозволяє не тільки підтримувати платоспроможність, але й здійснювати стратегічне планування та інвестиційну діяльність.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність філії “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України”. Предметом дослідження виступають методи та підходи до обліку, аналізу та аудиту грошового обігу даного підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження вдосконалення та розробка методичних підходів до обліку, аналізу та аудиту грошового обігу підприємства, що сприятиме підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами та забезпеченню їх раціонального використання.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення наступних завдань:

1. Дослідження теоретичних основ обліку грошового обігу підприємства, визначення його ролі та значення у фінансовій діяльності.

2. Аналіз існуючих методів обліку грошових потоків та їх відповідність сучасним вимогам фінансового менеджменту.

3. Розробка методики аналізу грошового обігу підприємства з метою виявлення резервів підвищення ефективності його управління.

4. Оцінка ефективності існуючих підходів до аудиту грошового обігу, визначення напрямів їх удосконалення.

5. Визначення основних ризиків, пов'язаних з управлінням грошовими потоками, та розробка рекомендацій щодо їх мінімізації.

6. Розробка практичних рекомендацій для підприємств щодо впровадження ефективних систем обліку, аналізу та аудиту грошового обігу.

У процесі дослідження використовувались такі методи: аналіз та синтез, спостереження, експеримент, опитування, аналіз продуктів людської діяльності, індукція та дедукція, порівняльний аналіз, статистичні методи, економіко-математичне моделювання, а також методи фінансового та управлінського обліку.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці та обґрунтуванні нових методичних підходів до обліку, аналізу та аудиту грошового обігу, що дозволяють підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання розроблених методичних рекомендацій для покращення систем обліку, аналізу та аудиту грошового обігу на підприємствах. Це сприятиме підвищенню їх фінансової стабільності, ефективності діяльності та конкурентоспроможності на ринку.

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розглянуто Теоретичні основи організації обліку, аналізу і аудиту грошового обігу підприємства. У другому розділі запропоновано рекомендації щодо вдосконалення організації

і методики обліку та аудиту грошових коштів підприємства. У третьому розділі проведено економічний аналіз грошових коштів підприємства на прикладі філії “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України”.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ГРОШОВОГО ОБІГУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність оборотних активів і характеристика грошових коштів

У сучасній науково-практичній літературі існує багато термінів і визначень економічній сутності оборотних активів і характеристики грошових коштів підприємства. Водночас деякі автори ототожнюють їх поняття, а деякі дають власні відмінності.

Наприклад, на сайті Вікіпедії є кілька матеріалів, присвячених економічній сутності оборотних активів і характеристики грошових коштів, при цьому використовується поняття оборотний капітал і інші пов'язані терміни: «...обіговий капітал (англ. current capital, оборотний капітал, оборотні кошти, оборотні фонди) - частина продуктивного капіталу, яка повністю переносить свою вартість на новостворений товар і повертає його виробнику в грошовій формі після кожного обороту капіталу. Обіговий капітал — це частина активів підприємства (оборотних активів), до складу якої входять: оборотні кошти (або оборотні кошти); короткострокові фінансові вкладення. Оборотні активи - це частина засобів виробництва, яка в кожному технологічному циклі виробництва повністю споживається, змінює або втрачає свою первісну натуральну форму і її вартість повністю переноситься на вартість цієї продукції. Речовий зміст оборотних коштів становлять предмети праці, а також деякі засоби праці (вартість яких нижча від встановленої норми або термін служби менше одного року) [1]».

Відповідно до П(С)БО 2 «...оборотними активами є гроші та їх еквіваленти, використання якого не обмежено, а також інші активи, призначені для продажу або споживання протягом робочого циклу або дванадцяти місяців з дати балансу

Є. Дубровська у своїй роботі приділяє значну увагу особливостям тлумачення цих термінів. У результаті вона визначає оборотний капітал як: «...

авансовані грошові кошти або їх еквіваленти в елементах оборотного капіталу та оборотний капітал на рік або робочий цикл для забезпечення безперервності і регулярність процесу господарської діяльності та реалізації продукції з досягнення достатнього рівня прибутковості компанії [2]». Водночас основні відмінності економічної сутності цих понять з позиції їх відображення у фінансовій звітності.

У зарубіжних джерелах оборотні кошти трактуються дещо інакше. Оборотні кошти (синоніми: оборотні засоби, рухомі засоби, оборотні активи) - це фінансові активи (гроші, засоби, активи), що здійснюють оборот під час року або один виробничий цикл; складаються з двох частин: постійного і змінного оборотного капіталу [3].

Важливо зазначити, що класифікація оборотних активів вперше в свою чергу має наукове та прикладне значення, що в свою чергу дає можливість створити чітке розуміння цих активів і надійної системи обліку та аналіз їх наявності та ефективного управління.

Отже, оборотні активи можна умовно поділити на такі складові: виробничі запаси, товарні цінності, дебіторська заборгованість, поточні фінанси інвестиції, гроші та їх еквіваленти, інші види короткострокових активів. Так, належне управління оборотними активами дозволить збільшити повернення вкладеного капіталу при забезпеченні стабільної платоспроможності компаній.

Для підтримки рівня платоспроможності на рахунку підприємства має бути певна сума грошей, фактично вилучених з обігу на поточний момент платежі, частина яких має бути розміщена у вигляді високоліквідних активів. Одне з основних завдань в управлінні оборотними активами компанії - це правильний баланс між платоспроможністю та рентабельністю за рахунок управління та контролю абсолютних величин статей оборотних активів і їх структури. Також необхідно постійно оптимально оптимізувати співвідношення власних і кредитних джерел фінансування оборотних активів,

адже від цього безпосередньо залежить фінансова стабільність і незалежність підприємства [4].

Таким чином, оборотний капітал підприємства виконує дві функції: виробничу і розрахункову. Здійснення виробничої функції, оборотні кошти, досягаючи прогресу в поточних засобах виробництва, вони зберігають спадкоємність, виробничий процес і перенесення його вартості на виготовлений продукт. Після завершення виробництва оборотні кошти надходять у сферу обігу у формі фондів обігу, де вони виконують ще одну функцію, яка полягає у завершенні оборот і перетворення оборотних коштів з товарної форми в грошову.

Отже, різноманітність і складність виробничих відносин, які втілюються в грошах, визначають множинність форм прояву самих грошей. Кожна з таких форм дістала назву функції грошей. Функція грошей – це певна дія чи «робота» грошей щодо обслуговування руху вартості в процесі суспільного відтворення (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Функції грошей

Обсяг оборотних активів, необхідних для нормальної діяльності на організацію впливає ціла система факторів. До них можна віднести: технологію та асортимент продукції, що випускається; тривалість

виробничого циклу; види та вартість використаної сировини; методи матеріально-технічне забезпечення виробництва; організації відвантаження продукції; види використовуваних розрахунків, тощо. Співвідношення між ними залежить від галузевої приналежності підприємства. Дві третини оборотних активів промислових підприємств знаходяться у виробничих фондах, чотири п'ятих комерційних оборотних коштів підприємства враховують сировину і матеріали в позику товарів.

До зовнішніх чинників відносяться: загальноекономічна ситуація ринку, інфляція; система державного регулювання; податок законодавство (чим вищий податковий тягар компанії, тим менше валового доходу та прибутку залишається доступним для них, і відповідно, розмір відрахувань на поповнення власних оборотних коштів); умови отримання кредитів та процентні ставки за ними.

До внутрішніх факторів відносяться: обсяг трафіку (чим вищий обсяг продажів підприємство хоче досягти, тим вищий обсяг товарообігу необхідне йому); договірні умови поставки та їх страхування впровадження. Заготівля матеріалів дрібними партіями зазвичай скорочується необхідний обсяг оборотних коштів; організація маркетингу (збуту). Комплексне вивчення ринку дає можливість інвестувати гроші в придбання тих матеріалів, які будуть швидко використані в процесі виробництва. Це призводить до прискорення оборотності оборотних коштів і зменшення їх споживання.

Залежність від зовнішніх факторів, в яких не знаходяться суб'єкти господарювання здатні адаптуватися, прийнято поділяти оборотні активи на постійні та змінні. Основні фонди є частиною грошей активів, в яких дебіторська заборгованість і виробничі запаси, відносно стабільні протягом робочого циклу. Змінний оборотний капітал відображає додаткові поточні активи, необхідні під час пікових періодів або як страховий резерв.

Також існує думка, що маються на увазі оборотні кошти, це частина засобів виробництва, які повністю використані під час виробничого циклу і зазвичай включають гроші, матеріали, сировина, паливо, енергія,

напівфабрикати, запасні частини, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, які обчислюються в грошовій сумі. Вартість оборотних засобів виробництва визначається шляхом додавання значень їх окремих типів

Проаналізувавши вищенаведені визначення, на нашу думку, оборотні активи - це сукупність активів цінності компаній, які обслуговують поточний економічний процес і в цілому вони споживаються протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу.

Варто ще зазначити про характеристику грошових коштів. Отже, готівкою вважаються грошові знаки національної валюти України (банкноти і монети, у тому числі розмінні, обігові, пам'ятні монети, які є платіжними засобами) [5]. До еквівалентів грошових коштів відносять короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості [6]. До коштів на рахунках у банках – грошові кошти, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій [7]. Депозитні кошти – це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [8]. Грошові кошти в дорозі визначають грошові суми, внесені в каси банків, ощадні каси або поштові відділення для подальшого їх зарахування на розрахункові або інші рахунки підприємства. Грошові документи – це документи, що знаходяться в касі підприємства: марки гербового збору, поштові марки, оплачені проїзні документи, оплачені путівок до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку [7]. Електронні гроші визначено як одиницю вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі [7]

Щоб зберегти свою ділову репутацію, кожне підприємство повинно вчасно робити і проводити всі розрахунки з контрагентами та підтримувати показники платоспроможність. Для цього необхідно мати повну та достовірну інформацію про грошові кошти та їх залишки, які ми отримуємо саме з системи бухгалтерського обліку.

Тому бухгалтери-практики повинні постійно навчати правові основи правильного та своєчасного обліку коштів та облікове відображення їх руху. Враховуючи вищевикладене, доцільно виділити предмет та основні завдання щодо окресленого об'єкта.

Вважаємо, що предметом обліку грошових коштів є система бухгалтерського облікового відображення та документування їхнього руху на основі предметів інформаційного забезпечення системи управління підприємством. Враховуючи склад грошових коштів об'єктами є: готівка в касі, залишки на рахунках в банківські установах, грошові еквіваленти, депозити, касові виручки, грошові документи, електронні гроші.

Встановивши предмет та об'єкт, обґрунтуємо основні завдання обліку грошових коштів:

- об'єктивне та справедливе відображення інформації в первинних документах;
- визначення об'єктів обліку;
- своєчасна інвентаризація та відображення результатів у системі бухгалтерських рахунках;
- внутрішній контроль розрахунково-касової дисципліни;
- внутрішній контроль розрахунків за підзвітними сумами;
- достовірне представлення інформації на рахунках обліку;
- безсумнівне відображення залишків готівки та інформації про їх рух у звітності.

1.2 Грошові кошти як складовий елемент оборотних активів

Грошові кошти як складовий елемент оборотних активів поділяються на дві взаємопов'язані частини: сферу безготівкового обігу та сферу готівкового обігу. Грошовий обіг в цілому перебуває в складному зв'язку з товарним обігом. Вихідною точкою тут є товарообіг з якого історично і логічно виникли гроші з метою обміну товарів.

Грошовий обіг виник разом із появою грошей, тобто в момент розпаду первісного общинного ладу. В умовах рабовласницького і феодального ладу зростання грошового обігу гальмувалося пануванням натурального господарства і обмеженням товарних відносин. Більш повно грошовий обіг розвинувся при капіталізмі з формуванням національного і світового ринків (16-17 ст.), хоча окремі його елементи виникли значно раніше.

У цей момент обіг грошей формується в систему. Це було пов'язано з тим, що на момент запровадження капіталізму виникла об'єктивна необхідність включення в систему різних елементів грошового обігу з метою побудови єдиної стабільної та еластичної грошової системи.

Національна буржуазія була зацікавлена в єдиній грошовій одиниці з твердо встановленим стандартом для успішного ведення комерційних операцій. З розвитком капіталізму та його кредитної системи з'являються банкноти. Виникла потреба в розмірній монеті для дрібної торгівлі та обміну повноцінних монет і банкнот. Усе це вимагало впорядкування грошового обігу та його регулювання правовими нормами.

Буржуазна держава була саме тим органом, який на основі законодавчих норм був в змозі забезпечити цю єдність. Під впливом історичних особливостей розвитку товарно-грошових відносин у країнах, а також національних традицій грошова система приймала різні види.

Отже, в сучасних умовах основною складовою грошової маси є не готівка, а безготівкові гроші, тобто залишки на рахунках у банках, тому надзвичайно важливим є регулювання безготівкового обігу, зокрема визначення готівкової та безготівкової сфер – готівкові розрахунки, форми розрахунків, порядок платежів і т. д. У країнах з перехідною економікою, в

яких питома вага готівки в структурі грошового обігу значна, необхідне регулювання готівкового обігу.

Тому, грошові кошти є одним з найважливіших елементів оборотних активів у будь-якому підприємстві чи організації. Це засіб платежу, який може бути миттєво використаний для здійснення платежів, погашення заборгованостей або здійснення інших фінансових операцій. Грошові кошти включають готівку у національній валюті, а також кошти на банківських рахунках, які можуть бути швидко доступні для використання.

На підприємстві грошові кошти відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості та покритті поточних зобов'язань. Вони використовуються для оплати закупівель, зарплати працівників, податків, банківських платежів та інших поточних витрат. Грошові кошти також допомагають уникнути прострочення платежів та забезпечити безперервну діяльність підприємства.

Грошові кошти в оборотних активах підприємства повинні бути належним чином управляються для забезпечення ефективного функціонування бізнесу. Ефективне управління грошовими коштами включає в себе планування грошових потоків, оптимізацію ліквідності, управління ризиками та мінімізацію затримок у платежах. Це допомагає забезпечити стабільність фінансового положення підприємства та збільшити його ефективність в умовах конкурентного бізнес-середовища. А недостатня кількість готівки може призвести до труднощів у сплаті зобов'язань, тоді як надмірна кількість грошових коштів може призвести до втрати можливостей для інвестування та отримання прибутку.

Також грошові кошти можуть бути витрачені на оплату поточних витрат підприємства, інвестування в розвиток бізнесу, погашення зобов'язань перед кредиторами та інші фінансові операції. Важливо зазначити, що недостатність готівки може призвести до порушення фінансової стабільності підприємства, тому керівництво повинно постійно вести моніторинг рівня грошових коштів і при потребі вчасно здійснювати фінансові корекції.

У підсумку, грошові кошти є важливим ресурсом для будь-якого підприємства, який потребує уважного управління і контролю. Ефективне управління грошовими коштами дозволяє забезпечити стабільну фінансову ситуацію підприємства і забезпечити його успішну діяльність на ринку.

Відзначимо, що в бухгалтерському обліку одним із елементів господарських засобів є засоби в обороті, складовою яких є грошові кошти. Облік грошових коштів ведеться на кожному підприємстві, ефективне функціонування якого залежить від правильної організації його бухгалтерського обліку, оскільки основою діяльності підприємства є операції, пов'язані з придбанням, виробництвом і реалізацією товарів і послуг і, у зв'язку з цим, оплата та отримання грошей. Їхня ефективна функція залежить від правильного відображення.

Разом із класифікацією засобів в обороті варто виділити важливість їх оцінки, оскільки це є однією із головних умов визнання основних засобів в обліку.

Залежно від характеру, стану засобів в обороті, часу оцінки виділяють наступні види оцінки основних засобів, які згруповані у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Види оцінки основних засобів за даними НП(С)БО 7 «Основні засоби»

Вид оцінки	Характеристика
Первісна вартість	Історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів
Переоцінена вартість	Вартість необоротних активів після їх переоцінки
Залишкова вартість	Різниця між первісною (переоціненою) вартістю та сумою зносу основних засобів
Справедлива вартість	Ринкова вартість, визначена шляхом експертної оцінки, яку, як правило, визначають професійні оцінювачі

Вартість, яка амортизується	Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
Ліквідаційна вартість	Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)

Джерело: [13]

Під грошовими коштами розуміється готівка, а також залишки на банківських рахунках і вклади до запитання. Функції, які виконують грошові кошти, це забезпечують цілісність економіки окремої країни і певною мірою, світової економіки. Стійкість і сила (міцність) національних грошей, у свою чергу, залежить від економічної потужності країни, конкурентоспроможності її товарів, соціально-економічної та політичної злагоди в державі тощо. Добре функціонуюча грошова система надає життєздатності циклу доходів і витрат, який характеризує всю економіку.

Отже, для розуміння сутності грошових коштів потрібно уявити їхню роль. Вважається, що найкраще – це економічна сутність грошей проявляється у своїх функціях. Традиційно в економіці виділяють п'ять основних принципів функції грошей: міра вартості; циркуляційне середовище; засіб платежу; засоби накопичення; світові гроші. Перераховані функції в його системі єдності представляють реальне функціонування грошової маси.

Предметом обліку готівки є процес документального оформлення руху готівки в касі та на рахунках підприємства в установах банків, а також господарських операцій, пов'язаних з прийманням і видачею готівки. Реалізація порядку ведення бухгалтерського обліку та розкриття інформації про платіжні засоби у річній фінансовій звітності регламентується НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Основне джерело інформації про грошові кошти та їх еквіваленти є Форма №3 фінансової звітності «Звіт про рух грошових коштів». Цей звіт є одним із найскладніших у всій фінансовій звітності компанії. «Звіт про рух

грошових коштів» надає інформація про оперативні, фінансові та інвестиційну діяльність підприємства, а також дозволяє оцінити пов'язану ситуацію з прийомом і розподілом грошей на фінансові ресурси та визначення потреб підприємства про використання цих коштів. Тобто форма звітності є багатосторонньою, що важливо ускладнює процес наповнення.

Як показує практика, облік готівки належним чином врегульовані законом та нормативними актами України. Але розширення форм і методів розрахунку, властивостей та функцій грошових коштів як інструментів забезпечення платоспроможності стали основною причиною роз'яснення і детального відображення в бухгалтерському обліку і контролю операцій з ними, тому існує потреба в застосуванні специфічних методів управління готівкою, джерелом яких є достовірна інформація програмного забезпечення.

Застосування системи на підприємствах контролю готівки може чинно підвищити ефективність всього процесу управління його діяльності, а також рекомендовано підприємству здійснювати розробки і фінансові плани надходження на використання коштів на наступний рік, в якому це і буде розрахунок планованого доходу від основної діяльності та використання коштів у вигляді статей витрат. Також на початку кожного місяця підприємстві було б сенс створити звіт про доходи та використання за попередній місяць грошей і порівняти з нормативними (плановими) показниками. Ця процедура забезпечує оперативний контроль над грошовими коштами на підприємстві.

В даний час для забезпечення високої точності облікових даних актуальна необхідність повної автоматизації обліку грошових коштів, що пов'язані з грошовим потоком. Не менше важливою є також проблема повноти та актуальності відображення фондів у системі бухгалтерії, бо якщо немає коштів опублікованих повністю та своєчасно, то не буде чіткого відображення реального розміру коштів. Оскільки потім є помилкове відображення податкового навантаження. А така помилка тягне ряд інших, які можна лише ідентифікувати під час інвентаризації.

1.3 Огляд нормативної бази з формування обліку і аудиту грошових коштів на підприємстві

У сучасному динамічному світі бізнесу ретельний контроль за фінансами стає не просто перевагою, а необхідністю для кожного підприємства. Нормативна база з формування обліку та аудиту грошових коштів є критично важливим аспектом, який забезпечує фінансову стабільність та прозорість у діяльності компанії. Така нормативна база створює умови для ефективного управління капіталом, виявлення та запобігання фінансовим зловживанням.

Тому огляд нормативної бази з формування обліку і аудиту грошових коштів на підприємстві є важливим етапом в організації фінансового управління. Нормативна база включає в себе законодавство, міжнародні стандарти фінансової звітності, постанови регуляторних органів, внутрішні нормативні документи підприємства та стандарти аудиту та аудиторську практику.

Слід ще зауважити, що одним з важливих питань для кожного підприємства залишається питання встановлення та дотримання ліміту каси. Введенням у дію Постанови № 148 змінилося відношення до понадлімітованих залишків готівкових коштів. Основні терміни наведені в (рис) 1.2

Рисунок 1.2 - Основні терміни, визначені Положенням № 148

Українське законодавство містить ряд нормативних актів, які регулюють порядок обліку грошових коштів на підприємстві. Один з ключових документів у цій сфері - Інструкція з обліку грошових коштів. Цей документ встановлює правила обліку готівки, розрахунків у касі, відомостей про рух грошових коштів та інші важливі аспекти. Крім того, до числа основних законодавчих актів, які стосуються обліку грошових коштів, входять Податковий кодекс України, Цивільний кодекс та інші.

Податкове законодавство визначає порядок оподаткування грошових коштів на підприємстві. Воно встановлює правила щодо оподаткування прибутку, податків на додану вартість, податку на нерухомість та інших видів податків і зборів. Законодавство в цілому регулює формування, використання та облік грошових коштів на підприємстві з урахуванням податкових вимог.

Законодавство про фінансову звітність регулює порядок складання фінансової звітності та її обов'язковість під час подання до відповідних органів. Звітність включає баланс, звіт про фінансові результати, звіти про зміни в капіталі та грошовий потік, примітки до фінансових звітів та інші документи, які розкривають фінансовий стан і діяльність підприємства.

Законодавство, регулююче грошові потоки та валютні операції, встановлює порядок здійснення операцій з грошовими коштами в іноземній валюті та податкові наслідки при здійсненні таких операцій. Воно встановлює вимоги щодо валютного контролю, процедур обліку валютних операцій та звітності перед відповідними органами.

Окрім законодавства про облік грошових коштів, існують також вимоги щодо аудиту цих активів. Аудит грошових коштів - це процедура перевірки достовірності обліку, наявності та правильності використання грошових коштів на підприємстві. Аудиторська діяльність регулюється законом "Про аудиторську діяльність". Аудит грошових коштів допомагає виявити можливі ризики та забезпечує додатковий контроль над фінансовими потоками.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) встановлюють міжнародні вимоги до складання фінансової звітності та стандартизують суттєві положення обліку грошових коштів. Ці стандарти встановлюють вимоги до класифікації, визнання, оцінки та розкриття грошових коштів у фінансовій звітності, а також вимоги до інформації про грошові потоки.

Постанови регуляторних органів, відповідальних за фінансовий нагляд та реєстрацію документів, встановлюють порядок ведення обліку грошових коштів, дотримання вимог внутрішньої звітності та звітності перед контролюючими органами. Ці постанови можуть включати вимоги щодо документації грошових операцій, ведення обліку касових операцій, контролю за готівковими і безготівковими операціями та інші аспекти обліку грошових коштів.

Внутрішні нормативні документи підприємства, такі як правила обліку, процедури контролю та звітності, визначають порядок реєстрації, взаємодії та

звітування з різними департаментами підприємства. Ці нормативні документи можуть встановлювати процедури збору, зберігання та використання грошових коштів, порядок здійснення операцій з касою та банківськими рахунками, внутрішні процедури контролю та звітності.

Стандарти аудиту та аудиторська практика встановлюють стандарти оцінки та перевірки правильності фінансової звітності та дотримання облікових процедур на підприємстві. Вони визначають вимоги до компетентності аудитора, проведення аудиторських процедур, оцінки внутрішнього контролю та дотримання законодавства та нормативів.

Всі ці нормативні документи та стандарти мають за мету забезпечити прозорість та відповідність фінансової звітності та обліку грошових коштів на підприємстві. Дотримання цих стандартів є важливим для забезпечення повної та точної фінансової звітності та подальшого успішного розвитку підприємства.

Відзначимо, що розуміння нормативної бази формування бухгалтерського обліку та аудиту коштів на підприємстві має вирішальне значення для забезпечення прозорості, підзвітності та дотримання фінансових нормативів. Давайте заглибимося в широкий огляд цієї теми, щоб дати вам всебічне розуміння.

Отже, нормативна база бухгалтерського обліку та аудиту коштів:

1. Законодавство та стандарти: Нормативна база зазвичай включає закони, нормативні акти та стандарти бухгалтерського обліку, які регулюють порядок обліку та аудиту коштів в організації. Наприклад, у Сполучених Штатах Комісія з цінних паперів і бірж (SEC) відіграє важливу роль у встановленні стандартів бухгалтерського обліку та аудиту для публічних компаній.

2. Міжнародні стандарти: багато країн прийняли Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), розроблені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB), щоб забезпечити узгодженість і порівнянність фінансової звітності за кордоном. Ці стандарти містять вказівки щодо того, як

повинні бути використані кошти обліковуються та перевіряються для забезпечення прозорості та точності.

3. Внутрішній контроль: від організацій вимагається встановити надійний внутрішній контроль для захисту коштів, запобігання шахрайству та забезпечення точної фінансової звітності. Внутрішній контроль допомагає підтримувати цілісність фінансової інформації та виявляти будь-які невідповідності в управлінні коштами.

4. Аудиторські комітети: Компанії часто мають аудиторські комітети, що складаються з незалежних директорів, які контролюють процес фінансової звітності, внутрішній контроль і функцію зовнішнього аудиту. Аудиторські комітети відіграють вирішальну роль у забезпеченні точності та достовірності фінансової звітності.

5. Зовнішній аудит: Зовнішні аудитори — це незалежні професіонали, призначені для перегляду фінансової звітності організації та надання висновку щодо її точності та відповідності стандартам бухгалтерського обліку. Зовнішні аудити допомагають підвищити достовірність фінансової інформації, яка надається зацікавленим сторонам.

6. Штрафи та правозастосування: Недотримання правил бухгалтерського обліку та аудиту може призвести до суворих покарань, штрафів або юридичних наслідків для залучених організацій і осіб. Важливо, щоб підприємства дотримувалися нормативної бази, щоб уникнути примусових заходів.

Підсумовуючи, нормативно-правова база формування бухгалтерського обліку та аудиту коштів на підприємстві є багатогранною, охоплює вимоги законодавства, міжнародні стандарти, внутрішній контроль, ревізійні комісії, зовнішній аудит та механізми примусу. Дотримуючись цих правил, організації можуть забезпечити фінансову прозорість, цілісність і підзвітність у своїх процесах управління фондами.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організація і методика обліку на рахунках в банку підприємства

У сучасних умовах одним із найважливіших явищ суспільства є гроші – особливий продукт, який відіграє важливу роль в економічній діяльності кожної людини. Гроші є одним із особливих активів, без яких важко уявити нормальне функціонування сучасної економіки. Добре функціонуюча грошова система сприяє як повному використанню потужностей, так і повній зайнятості. І навпаки, погано функціонуюча грошова система може стати основною причиною зниження рівня виробництва, зайнятості та цін в економіці [9].

Гроші, виконуючи функції вимірювання вартості, засобу обігу, засобу накопичення та засобу платежу, крім того, що є повністю ліквідним активом, також мають здатність швидко перетворюватися на будь-який вид товару чи матеріальної цінності та відповідати свої боргові зобов'язання своєчасно, необхідні в господарському процесі підприємства.

Готівка (грошовий фонд) – банкноти різних номіналів, пам'ятні монети, які є дійсним платіжним засобом, обігові гроші, тобто знак національної валюти України (Положення про ведення касових операцій у національній валюті України). Україна) Україна № 637 від 15.12.2004 р. - далі Положення № 637).

Національна валюта України є єдиним законним засобом платежу на території України, який використовується для здійснення різноманітних грошових переказів і платежів між юридичними та фізичними особами, і не має жодних обмежень. Іноземна валюта — це іноземна валюта у формі банкнот різного номіналу, що перебуває в обігу та використовується як законний платіжний засіб на території іноземної держави, у тому числі іноземні валюти, які будуть виведені з обігу. вилучено з обігу, але має обміняти на банкноти в обігу, безготівковий капітал у розмірі одиниць

іноземної валюти, платіжні документи в сумі одиниці іноземної валюти та міжнародні розрахункові одиниці [10].

Грошові кошти включають готівку, тобто гроші в касі, безготівкові кошти на банківських рахунках, використання яких доступне керівництву в будь-який час, банківські овердрафти та інвестиції, інвестиції, що поділяються на: короткострокові, довгострокові терміни. Інформація про грошові потоки підприємства є одним із необхідних факторів для визначення рівня здатності підприємства працювати та ефективно використовувати готівку в комерційній, інвестиційній та фінансовій діяльності.

Касові операції - це діяльність, безпосередньо пов'язана з прийманням, зберіганням і видачею готівки між банків, підприємств і організацій під час проведення розрахунків через автомат і відображення цих операцій у відповідному бухгалтерському обліку. До них відносяться видача грошей працівникам на відрядження, лікарняні, видача грошей у зв'язку з нарахуванням заробітної плати або преміюванням працівників того чи іншого підприємства, організації, установи, придбання товарів за гроші; отримувати гроші від клієнтів, покупців тощо [11].

Розпорядженням керівника для управління касою призначається фізична відповідальна особа - касир, з яким укладається договір про повну фізичну відповідальність за збереження всіх прийнятих ним цінностей, попередньо ознайомившись з отриманням Положення №637. Великі організації, організації та підприємства можуть мати багато касирів. На малих підприємствах (при відсутності посади касира в штатному розкладі) функції касира може виконувати бухгалтер або інший працівник за письмовим наказом керівника підприємства за умови досягнення згоди. Про це необхідно письмово повідомити банківську установу, яка надає платіжні та казначейські послуги компанії.

Розрахунковий рахунок відкривається при створенні підприємства для зберігання всіх коштів і проведення різного роду розрахунків. Тому банку будуть надані певні документи, заяви про банківські бланки, свідоцтво про

реєстрацію підприємства, нотаріально засвідчений статут з печаткою податкового органу та соціальних фондів (пенсійного, страхового, зайнятості та страхування від нещасних випадків). Картки із зразками підписів керівників та бухгалтерів, якщо це зазначено в кадровому плані. Якщо на підприємстві немає бухгалтера, то підписується тільки директором і завіряється печаткою компанії. Потім банк присвоює номер поточному рахунку компанії, і цей номер записується на всіх документах, які використовуються для обробки різних господарських операцій за цим рахунком. Якщо у вас більше одного поточного рахунку, кожному буде присвоєно окремий номер, і один із них використовуватиметься як ваш основний рахунок. Якщо власник відкриває більше одного поточного рахунку, основний рахунок, на якому будуть виконуватися всі банківські операції, має бути відкритий протягом трьох робочих днів

У процесі своєї практичної діяльності практично всі підприємства стикаються з готівковими розрахунками. Розрахунки готівкою – це особливий вид розрахунків готівкою юридичних та фізичних осіб за продану продукцію, товари, надані послуги та виконані роботи. Грошові надходження – сума готівки, фактично отримана від продажу товарів, робіт або послуг.

Отже, виходячи із вищенаведеного організація і методика обліку на рахунках в банку підприємства є важливим елементом фінансового управління, що визначається комплексом стратегічних та оперативних заходів для забезпечення ефективного контролю, управління та оптимізації фінансових ресурсів підприємства через банківські рахунки. Цей процес відіграє ключову роль у функціонуванні будь-якої організації, незалежно від її масштабів та напрямків діяльності.

Правильно організований облік на рахунках в банку передбачає ретельне планування та впровадження наступних етапів:

1. Стратегічне планування: Перед відкриттям рахунків в банку необхідно провести аналіз фінансових потреб та цілей підприємства на довгострокову

перспективу. Це включає в себе визначення потреб у ліквідності, обслуговування платежів та отримання кредитів.

2. Вибір банку та видів рахунків: Вибір банку ґрунтується на декількох факторах, включаючи його репутацію, рівень обслуговування, наявність необхідних послуг (наприклад, кредитування, депозити, валютні операції). Підприємство повинно обрати типи рахунків, які відповідають його потребам.

3. Укладення угод і установлення правил: Після вибору банку підприємство укладає угоди про відкриття рахунків та визначає умови їх використання, комісії, процентні ставки тощо. Також встановлюються правила безпеки та доступу до рахунків.

4. Розробка внутрішніх процедур: Підприємство розробляє внутрішні процедури обліку фінансових операцій, включаючи правила складання платіжних доручень, контроль за рухом коштів, ведення журналів тощо.

5. Ведення обліку та контроль за операціями: Підприємство здійснює постійний контроль за фінансовими операціями, перевіряє відповідність їх здійснення внутрішнім процедурам та вимогам законодавства.

6. Аналіз та звітність: На основі облікових даних проводиться аналіз фінансового стану підприємства, формуються фінансові звіти та звіти для внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін.

7. Оптимізація та управління ліквідністю: На основі облікових даних та аналізу здійснюється управління ліквідністю підприємства, визначаються стратегії залучення та використання фінансових ресурсів.

Загальна мета організації та методики обліку на рахунках в банку полягає в забезпеченні ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, зменшенні ризиків та забезпеченні фінансової стабільності. Комплексний підхід до цього процесу дозволяє підприємству забезпечити свою конкурентоспроможність та стійкий розвиток у сучасних умовах бізнес-середовища.

Відзначимо, що за час проходження виробничої практики на філії “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України”, ми дізнались багато

нової інформації. Вона була дуже корисною, цікавою й пізнавальною. Саме завдяки практиці ми можемо здобути нові навички й узагальнити набуті знання, тому виходячи із вищенаведеного відзначимо ще про організацію і методики обліку на рахунках в банку на лісовому господарстві

Організації в лісовому секторі часто мають особливі вимоги, коли мова йде про облік їхніх банківських рахунків. Правильна організація та методи бухгалтерського обліку банківських рахунків мають вирішальне значення для фінансового здоров'я підприємств лісового господарства. Зупинимось детальніше на темі «Організація та методика бухгалтерського обліку на рахунках у банках підприємств лісового господарства. Основні бухгалтерські проводки з обліку доходів від реалізації наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Бухгалтерські проведення з обліку доходів від реалізації

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Одержано виручку від реалізації готової продукції, товарів, робіт	30, 31	701-703
2	Виставлено рахунок покупцю за відвантажені на його адресу готову продукцію, товар, а також виконані роботи і послуги	36, 37, 68	701, 702, 703
3	Відображено надходження страхових платежів від страхувальника	76	703
4	Відображено дохід від реалізації за рахунок погашення кредиторської заборгованості перед постачальниками	63	701, 702, 703
5	Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації	701,702,703	64
6	Списано доходи від реалізації за вирахуванням ПДВ	70	791
7	Суму наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернених покупцем продукції, які підлягають перерахуванню	791	704
8	Операція відвантаження продукції покупцям	36	701
9	Реалізації товарів в роздрібній торгівлі	30	701
10	Реалізації робіт, послуг	36	703
11	Реалізації продукції іншим дебіторам	37	70
12	Дохід від погашення заборгованості з оплати праці в натур. формі	66	70
13	Суми доходів майбутніх періодів	69	70

14	Непрямі податки, що враховуються у складі доходів від реалізації	70	64
15	Суми, які не є доходом і підлягають виключенню	704	36
16	Надходження страхових платежів від страхувальника	70	76
17	На фінансові результати доходи від реалізації	791	70
18	Списання на фінансові результати сум вирахування з доходу	791	704
19	Операція віднесення сум страхових платежів до складу доходів	76	703

Джерело: [14]

Відображення реалізації та відвантаження продукції зі складу чи виконаних робіт проводять на підставі первинних документів. Такими первинними документами з обліку доходів від реалізації в ТОВ «Міжгосподарський комбікормовий завод» є: прибутковий касовий ордер, виписка банку, рахунокфактура, товарно-транспортна накладна, накладна вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів. У документах вказують, за яким замовленням, кому та на яку адресу відправляють продукцію, кількість місць, вид упаковки, масу та інші дані, що її характеризують, вартість [12].

Отже, бухгалтерський облік відіграє життєво важливу роль у лісогосподарських підприємствах, оскільки він допомагає відстежувати фінансові операції, ефективно керувати ресурсами та забезпечувати дотримання нормативних вимог. Належна організація та метод бухгалтерського обліку на банківських рахунках є важливими для підтримки прозорості та точності фінансових записів.

Одним із ключових аспектів обліку банківських рахунків у лісогосподарських підприємствах є звірка банківських рахунків. Цей процес передбачає порівняння операцій, зареєстрованих у бухгалтерських книгах організації, з операціями в банківських виписках, щоб забезпечити точність і виявити будь-які розбіжності.

На лісогосподарських підприємствах надзвичайно важливо мати чіткий розподіл обов'язків, коли йдеться про ведення банківських рахунків. Це

допомагає запобігти шахрайству та помилкам, гарантуючи, що різні особи відповідають за авторизацію транзакцій, їх запис і звірку рахунків.

Багато лісогосподарських підприємств використовують бухгалтерське програмне забезпечення для оптимізації своїх облікових процесів, включаючи управління банківськими рахунками. Ці програмні рішення часто пропонують функції для автоматизованої звірки банків, відстеження витрат і створення фінансових звітів, що може значно підвищити ефективність бухгалтерських операцій.

Під час ведення банківських рахунків лісогосподарським підприємствам необхідно дотримуватися спеціальних галузевих норм і стандартів бухгалтерського обліку. Забезпечення того, щоб практика бухгалтерського обліку відповідала цим правилам, є важливою для уникнення штрафних санкцій і підтримки фінансової цілісності організації.

Ефективний облік на банківських рахунках передбачає моніторинг грошових потоків лісогосподарських підприємств. Відстежуючи вхідні та вихідні кошти, компанії можуть краще керувати своєю ліквідністю, планувати майбутні витрати та приймати обґрунтовані фінансові рішення.

Впровадження надійного внутрішнього контролю та проведення регулярних аудитів є важливими компонентами ефективної практики бухгалтерського обліку для лісогосподарських підприємств. Ці заходи допомагають виявляти та запобігати фінансовим зловживанням, помилкам і шахрайським діям, пов'язаним з банківськими рахунками.

Підсумовуючи, організація та метод ведення бухгалтерського обліку на банківських рахунках підприємств лісового господарства вимагають ретельної уваги до деталей, дотримання галузевих норм, використання технологій та надійного внутрішнього контролю. Дотримуючись найкращих практик у сфері бухгалтерського обліку, лісогосподарські підприємства можуть підтримувати фінансову прозорість, точність і відповідність, одночасно ефективно керуючи своїми банківськими рахунками.

2.2 Методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства

Організація і методика обліку на рахунках в банку підприємства є важливим елементом фінансового управління, що визначається комплексом стратегічних та оперативних заходів для забезпечення ефективного контролю, управління та оптимізації фінансових ресурсів підприємства через банківські рахунки. Цей процес відіграє ключову роль у функціонуванні будь-якої організації, незалежно від її масштабів та напрямків діяльності.

Правильно організований облік на рахунках в банку передбачає ретельне планування та впровадження наступних етапів:

1. Стратегічне планування: Перед відкриттям рахунків в банку необхідно провести аналіз фінансових потреб та цілей підприємства на довгострокову перспективу. Це включає в себе визначення потреб у ліквідності, обслуговування платежів та отримання кредитів.

2. Вибір банку та видів рахунків: Вибір банку ґрунтується на декількох факторах, включаючи його репутацію, рівень обслуговування, наявність необхідних послуг (наприклад, кредитування, депозити, валютні операції). Підприємство повинно обрати типи рахунків, які відповідають його потребам.

3. Укладення угод і установлення правил: Після вибору банку підприємство укладає угоди про відкриття рахунків та визначає умови їх використання, комісії, процентні ставки тощо. Також встановлюються правила безпеки та доступу до рахунків.

4. Розробка внутрішніх процедур: Підприємство розробляє внутрішні процедури обліку фінансових операцій, включаючи правила складання платіжних доручень, контроль за рухом коштів, ведення журналів тощо.

5. Ведення обліку та контроль за операціями: Підприємство здійснює постійний контроль за фінансовими операціями, перевіряє відповідність їх здійснення внутрішнім процедурам та вимогам законодавства.

6. Аналіз та звітність: На основі облікових даних проводиться аналіз фінансового стану підприємства, формуються фінансові звіти та звіти для внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін.

7. Оптимізація та управління ліквідністю: На основі облікових даних та аналізу здійснюється управління ліквідністю підприємства, визначаються стратегії залучення та використання фінансових ресурсів.

Отже, грошові кошти в сучасному бізнесі є одним із найважливіших активів, що визначають успіх та стабільність будь-якого підприємства. Ефективне управління цим ресурсом потребує належного обліку та систематичного аудиту. Тому основною метою обліку грошових коштів є забезпечення достовірної та повної інформації про рух грошових коштів в підприємстві. Це дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо управління фінансовими ресурсами та планування подальшого розвитку підприємства. Крім того, облік грошових коштів допомагає виявляти можливі ризики та проблеми, пов'язані з їх недостатнім рівнем, та вчасно приймати заходи для їх усунення.

Однак, для забезпечення ефективного обліку грошових коштів необхідно дотримуватися певних методичних принципів. Перш за все, це принцип достовірності, який передбачає, що інформація про грошові кошти повинна бути об'єктивною та відображати реальний стан справ. Також важливим є принцип системності, який передбачає ведення обліку грошових коштів у відповідності до загальних принципів бухгалтерського обліку.

Крім того, облік грошових коштів повинен бути систематичним та комплексним. Це означає, що всі операції з грошовими коштами повинні бути зареєстровані та відображені в обліковій системі. Також необхідно враховувати всі аспекти, пов'язані з грошовими коштами, такі як валюта, курси обміну, податки та інші фактори, що можуть впливати на їх рух. Тому ми детально розглянемо методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства, висвітливо їх важливість та вплив на фінансову діяльність організації.

Ведення Касових Операцій: Ефективний облік грошових коштів розпочинається з ведення касових операцій. Підприємство повинно мати чітко визначені процедури для реєстрації видачі та прийому готівки, складання

касових звітів та підтримки актуальних касових залишків. Це допомагає уникнути втрат та забезпечити належний контроль над грошовими потоками.

Регістрація Банківських Операцій: У сучасних умовах банківські операції стали невід'ємною частиною фінансової діяльності підприємства. Ведення реєстрації банківських операцій дозволяє вчасно контролювати рух грошових коштів на рахунках підприємства та уникнути недорозумінь з банками.

Контроль за Валютними Операціями: У випадку, якщо підприємство має справу з іноземною валютою або здійснює міжнародні операції, необхідно мати систему обліку та контролю за валютними операціями. Це включає облік курсових різниць, валютних ризиків та ефективне управління валютними ресурсами.

Планування Аудиту: Перед проведенням аудиторських перевірок необхідно ретельно спланувати процес аудиту грошових коштів. Це включає визначення обсягу аудиторських процедур, вибір методів та технік аудиту. Отже, при проведенні аудиторської перевірки грошових коштів можуть бути виявлені наступні помилки та порушення, які показано у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Типові помилки та порушення, які можуть бути виявлені аудитором

№ з/п	Документ	Характер порушення
1	Прибутковий касовий ордер	Наявність виправлень, підписів
2	Видатковий касовий ордер	Відсутність підпису головного бухгалтера, наявність виправлень
3	Касова книга	Невідповідність даних зі звітом касира
4	Авансовий звіт	Не відповідність виданих під звіт сум та
5	Виписка банку	Розбіжність платіжного документу та коду
6	Чек на видачу готівки	Розбіжність сум із даними ПКО

Джерело: [15]

Аналіз Фінансової Звітності: Аудиторський аналіз фінансової звітності є важливою частиною аудиту грошових коштів. Аудитори аналізують фінансові звіти, щоб перевірити їх достовірність та визначити можливі ризики та недоліки в системі обліку.

Оцінка внутрішнього контролю: Аудитор повинен оцінити ефективність систем внутрішнього контролю щодо обліку та обігу грошових коштів і, в разі необхідності, запропонувати вдосконалення процедур контролю.

Документування операцій з грошовими коштами:

1. Платіжні доручення: Використовуються для проведення безготівкових розрахунків.

2. Касові ордери: Використовуються для фіксації операцій з готівковими коштами.

3. Банківські виписки: Відображають рух коштів на банківських рахунках підприємства.

Основні рахунки для обліку грошових коштів:

1. Рахунок 30 "Готівка": Відображає наявність та рух готівкових коштів.

2. Рахунок 31 "Рахунки в банках": Відображає кошти на поточних та депозитних рахунках підприємства.

3. Рахунок 33 "Інші кошти": Включає грошові документи, чеки, векселі та інші грошові інструменти.

Основні етапи аудиту грошових коштів:

1. Планування аудиту: Включає оцінку ризиків та визначення ключових напрямків аудиту.

2. Збір аудиторських доказів: Аналіз первинної документації, звірка з банківськими виписками, перевірка касових операцій.

3. Аналіз та оцінка доказів: Виявлення можливих помилок та шахрайств, оцінка ефективності внутрішнього контролю.

4. Підготовка аудиторського звіту: Висновки щодо достовірності фінансової звітності та рекомендації щодо удосконалення системи обліку.

Методи аудиту грошових коштів:

1. Інвентаризація каси: Перевірка фактичної наявності готівкових коштів.

2. Банківська звірка: Порівняння даних обліку підприємства з виписками банку.

3. Тестування внутрішнього контролю: Оцінка процедур та політик, що використовуються для управління грошовими коштами.

Шляхи удосконалення обліку та аудиту грошових коштів:

1. Автоматизація облікових процесів: Використання сучасних облікових програм для зменшення людського фактора та підвищення точності обліку.

2. Підвищення кваліфікації персоналу: Регулярне навчання та підвищення кваліфікації працівників облікових та аудиторських служб.

3. Вдосконалення внутрішнього контролю: Розробка та впровадження ефективних політик та процедур контролю за грошовими коштами.

Основні напрями аудиторської перевірки руху грошових коштів на банківських рахунках подано на рис. 4.2. Аудитор обирає методи перевірки, серед яких найбільш ефективними для такої перевірки являються прийоми фактичного та документального контролю зустрічна перевірка, перевірка по суті, логічна та економічна перевірки [16].

Рисунок 2.1 — Основні етапи аудиту безготівкових грошових коштів

Отже, документальну перевірку операцій на рахунках у банку починається з вивчення розрахунково-платіжних документів. Суцільній перевірці піддаються виписки банку, платіжні доручення, чекові книжки та інші докази

Проаналізувавши вищенаведене, методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства є ключовим аспектом забезпечення фінансової стійкості та прозорості діяльності організації. Грамотний підхід до обліку та аудиту дозволяє не лише точно відобразити фінансовий стан, але й запобігати фінансовим ризикам, виявляти та усувати можливі помилки і шахрайства.

Основні принципи обліку грошових коштів, такі як відповідність, обережність, безперервність діяльності та історична собівартість, формують фундамент для точного і надійного відображення фінансових операцій. Документування операцій за допомогою платіжних доручень, касових ордерів та банківських виписок забезпечує детальну і точну фіксацію всіх фінансових рухів.

Ефективний аудит грошових коштів включає планування, збір доказів, аналіз та оцінку доказів і підготовку аудиторського звіту. Важливими методами аудиту є інвентаризація каси, банківська звірка та тестування внутрішнього контролю. Ці методи допомагають виявити недоліки в обліковій системі та запропонувати шляхи їх усунення.

Шляхи удосконалення обліку та аудиту грошових коштів включають автоматизацію облікових процесів, підвищення кваліфікації персоналу, вдосконалення внутрішнього контролю та регулярний аудит і моніторинг. Впровадження сучасних технологій та підходів до управління фінансами сприяє підвищенню ефективності облікових і аудиторських процедур, зменшує ризик помилок та шахрайств, і покращує загальну фінансову стабільність підприємства.

Отже, систематичний і методичний підхід до обліку та аудиту грошових коштів є необхідним для забезпечення прозорості, надійності та ефективності фінансового управління підприємством.

2.3 Особливості організації обліку грошових коштів в умовах використання комп'ютерних технологій

Організація обліку грошових коштів є однією з ключових складових ефективного управління фінансами будь-якої організації. Також методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства є одним із

найважливіших аспектів фінансової діяльності будь-якої компанії. Грошові кошти є життєво важливим ресурсом для будь-якого підприємства, і їх правильний облік та аудит відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності та успішності бізнесу. Отже, в сучасних умовах використання комп'ютерних технологій надається низка переваг, які сприяють оптимізації процесів обліку, контролю та аналізу грошових потоків. Нижче розглянемо основні особливості організації обліку грошових коштів в контексті використання комп'ютерних технологій:

1. Автоматизація процесів: Використання комп'ютерних програм дозволяє автоматизувати багато рутинних операцій, пов'язаних з обліком грошових коштів, таких як реєстрація операцій, створення звітності та проведення аналізу. Це зменшує ризик виникнення помилок і збільшує ефективність роботи бухгалтерського відділу.

2. Електронні платіжні системи: Використання електронних платіжних систем дозволяє здійснювати швидкі та зручні платежі без необхідності фізичного пересування грошей. Це зменшує ризик втрати або крадіжки готівки і сприяє більш точному обліку фінансових операцій.

3. Електронна звітність: Завдяки комп'ютерним технологіям можливе швидке та зручне формування звітності для внутрішнього управління та зовнішніх стейкхолдерів. Електронна звітність дозволяє отримувати актуальну інформацію про стан фінансів компанії в реальному часі.

4. Інтеграція з іншими системами: Комп'ютерні програми для обліку грошових коштів можуть бути легко інтегровані з іншими системами управління, такими як системи управління виробництвом або управління запасами. Це дозволяє створити єдину інформаційну систему, яка охоплює всі аспекти діяльності підприємства.

5. Захист інформації: Оскільки грошові потоки є критично важливою складовою бізнесу, забезпечення безпеки і конфіденційності фінансової інформації важливою задачею. Комп'ютерні технології дозволяють використовувати шифрування та інші методи захисту даних для запобігання несанкціонованому доступу до фінансових ресурсів.

6. Аналіз і прогнозування: Комп'ютерні програми дозволяють проводити детальний аналіз фінансових даних і будувати прогнози розвитку подій. Це допомагає керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо фінансової стратегії підприємства.

Отже, впровадження комп'ютерних технологій в бухгалтерський облік, зокрема в облік грошових коштів на рахунках в банку, призвело до значних змін в цій сфері. Завдяки використанню сучасних програмних продуктів значно спрощується та автоматизується процес обробки інформації, підвищується його точність та оперативність, а також розширюються можливості для аналізу та контролю.

Тому один з основних принципів обліку грошових коштів - це принцип достовірності. Це означає, що всі операції з грошовими коштами повинні бути правильно та точно відображені в обліку. Для цього необхідно вести ретельний облік всіх фінансових операцій, що пов'язані з грошовими коштами, включаючи виписку з банку, касові операції та інші витрати та доходи.

Ще одним важливим аспектом є принцип відділення функцій. Це означає, що в компанії повинні бути чітко розподілені обов'язки між працівниками, які займаються обліком та аудитом грошових коштів. Це допомагає уникнути конфлікту інтересів та забезпечити об'єктивність та незалежність процесу обліку та аудиту.

Ще одним важливим аспектом є внутрішній контроль. Це система процедур та політик, яка допомагає забезпечити правильність та надійність

фінансової звітності. Внутрішній контроль включає в себе перевірку та підтвердження фінансових операцій, а також контроль за доступом до грошових коштів.

Особливу увагу слід приділити аудиту грошових коштів. Аудит грошових коштів - це процес перевірки та оцінки фінансових операцій, пов'язаних з грошовими коштами підприємства. Аудитор повинен перевірити достовірність та правильність обліку грошових коштів, виявити можливі ризики та недоліки в системі обліку.

У процесі аудиту грошових коштів аудитор повинен враховувати всі аспекти обліку та контролю грошових коштів, включаючи відповідність законодавству, правильність фінансових операцій, а також ефективність внутрішнього контролю.

Таким чином, методичні основи обліку та аудиту грошових коштів підприємства є важливим елементом фінансової діяльності компанії. Вони допомагають забезпечити точність та достовірність фінансової звітності, уникнути ризиків та забезпечити ефективний контроль за грошовими коштами. Професіоналізм та уважність у веденні обліку та аудиту грошових коштів допоможуть компанії забезпечити стабільність та успішність у фінансовій діяльності.

Слід ще зауважити, що облік грошових коштів включає в себе реєстрацію всіх грошових операцій, включаючи отримання та витрати коштів, їх переміщення між рахунками, а також інші фінансові операції, пов'язані з готівкою. Для забезпечення точності та достовірності обліку грошових коштів підприємство повинно мати чітко визначені процедури та правила обліку, а також внутрішні контрольні механізми для запобігання можливих помилок та шахрайства.

Аудит грошових коштів, з свого боку, є процесом перевірки та підтвердження правильності та достовірності обліку грошових коштів підприємства. Аудитори проводять детальний аналіз фінансових звітів, включаючи баланс, звіт про прибутки та збитки, а також інші фінансові документи, щоб переконатися у тому, що грошові кошти обліковані правильно та відповідно до встановлених стандартів.

Для успішного обліку та аудиту грошових коштів підприємство повинно використовувати сучасні методи та підходи до фінансового управління. Важливо мати кваліфікованих спеціалістів з фінансової сфери, які розуміють усі тонкощі обліку та аудиту грошових коштів. Крім того, необхідно постійно вдосконалювати свої методи та процедури, враховуючи зміни в законодавстві та міжнародних стандартах обліку.

Отже, використання комп'ютерних технологій в обліку грошових коштів на рахунках в банку має ряд суттєвих переваг:

Автоматизація рутинних операцій: Комп'ютерні програми беруть на себе виконання рутинних та трудомістких завдань, таких як реєстрація касових документів, розрахунок показників, формування звітів. Це значно економить час та ресурси бухгалтерів, дозволяючи їм зосередитися на більш аналітичних та управлінських функціях.

Підвищення точності та надійності обліку: Завдяки автоматизованим перевіркам та контролю даних, мінімізується ризик помилок, що гарантує точність та надійність облікової інформації.

Оперативність отримання інформації: Комп'ютерні програми надають можливість отримувати актуальну інформацію про стан грошових коштів в будь-який момент часу. Це дає керівництву компанії можливість приймати обґрунтовані рішення щодо управління грошовими потоками.

Розширення можливостей аналізу: Завдяки вбудованим аналітичним інструментам, комп'ютерні програми дозволяють проводити глибокий аналіз даних про рух грошових коштів. Це дає можливість виявляти тенденції, закономірності, резерви для оптимізації використання коштів та приймати кращі управлінські рішення.

Підвищення рівня прозорості обліку: Забезпечується доступ до інформації про грошові кошти для всіх авторизованих користувачів, що сприяє кращому контролю та відповідальності за їх використання.

Зниження витрат на ведення обліку: Автоматизація облікових процесів, економія часу та ресурсів, а також можливість скорочення штату бухгалтерів, призводять до значного зниження витрат на ведення обліку.

Підвищення мобільності: Завдяки хмарним технологіям, доступ до облікової системи можна отримати з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету.

Покращення комунікації: Комп'ютерні програми полегшують обмін інформацією про грошові кошти між різними підрозділами компанії, що сприяє кращій координації дій та прийняттю рішень.

Підвищення рівня безпеки: Сучасні комп'ютерні програми мають високий рівень захисту даних від несанкціонованого доступу, що гарантує їх конфіденційність та цілісність.

Відповідність вимогам законодавства: Комп'ютерні програми для обліку грошових коштів розробляються з урахуванням вимог чинного законодавства, що гарантує правильність та законність ведення обліку.

В умовах використання комп'ютерних технологій організація обліку грошових коштів на рахунках в банку має ряд особливостей:

Необхідність вибору програмного забезпечення: для автоматизації обліку грошових коштів на рахунках в банку потрібно вибрати відповідне

програмне забезпечення. Вибір програмного продукту залежить від потреб та можливостей підприємства.

Навчання персоналу: для роботи з комп'ютерними програмами персонал бухгалтерії повинен пройти відповідне навчання.

Забезпечення інформаційної безпеки: важливо вжити заходів для захисту інформації від несанкціонованого доступу, зміни або знищення.

Технічне обслуговування комп'ютерної техніки: необхідно забезпечити регулярне технічне обслуговування комп'ютерної техніки для запобігання збоїв та втрати даних.

Загалом, методичні основи обліку та аудиту грошових коштів на підприємстві включають в себе встановлення чітких політик, внутрішніх контрольних процедур, аудиторських вимог та навчання персоналу. Їх впровадження та дотримання допомагають забезпечити ефективний контроль за грошовими потоками та відповідність фінансовій звітності міжнародним стандартам.

Враховуючи вищенаведене слід відзначити, що методичні основи обліку та аудиту грошових коштів є важливою складовою системи фінансового контролю на підприємстві. Їх дотримання забезпечує правильне ведення обліку, достовірність фінансової звітності та захист інтересів власників підприємства.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Тема. 3.1 Аналіз звіту про рух грошових коштів

У рамках аналізу звіту про рух грошових коштів важливо дослідити всі аспекти фінансової діяльності підприємства, що впливають на його ліквідність, ефективність та загальний фінансовий стан. Це дозволить отримати повний обсяг інформації для подальшого управління фінансами та прийняття обґрунтованих рішень. Аналіз звіту допоможе виявити внутрішні та зовнішні проблемні питання, а також сприятиме розробці ефективних стратегій для оптимізації руху грошових коштів. Отже, звіт про рух грошових коштів є одним із найважливіших фінансових документів, який відображає рух грошових коштів підприємства за певний період. Цей звіт надає детальну інформацію про джерела надходження та напрями витрачання грошових коштів, дозволяючи користувачам оцінювати ліквідність, платоспроможність і фінансову стабільність підприємства.

Відзначимо, що звіт про рух грошових коштів складається з трьох основних аспектів:

1. Грошові потоки від операційної діяльності
2. Грошові потоки від інвестиційної діяльності
3. Грошові потоки від фінансової діяльності

Аспект грошові потоки від операційної діяльності відображає грошові надходження і витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства. Це основне джерело грошових коштів для більшості підприємств, і позитивний грошовий потік від операційної діяльності свідчить про фінансове здоров'я компанії. Грошові потоки від операційної діяльності включають:

- Надходження від продажу товарів і послуг

- Виплати постачальникам і працівникам
- Сплата податків

Позитивний грошовий потік від операційної діяльності означає, що підприємство генерує достатньо грошових коштів для покриття своїх операційних витрат і може інвестувати у свій розвиток без необхідності зовнішнього фінансування. Це свідчить про ефективне управління підприємством і його здатність до зростання.

Від'ємний грошовий потік може вказувати на проблеми з ліквідністю або надмірні операційні витрати. У такому випадку необхідно аналізувати причини від'ємного потоку і розробляти стратегії для їх усунення, наприклад, зниження витрат або підвищення доходів.

Аспект грошові потоки від інвестиційної діяльності відображає рух коштів, пов'язаний з придбанням та продажем довгострокових активів, а також інвестиціями. Інвестиційна діяльність включає:

- Придбання та продаж основних засобів і нематеріальних активів
- Інвестиції в інші компанії
- Надходження від продажу інвестиційних активів

Позитивний грошовий потік від інвестиційної діяльності може свідчити про продаж активів або отримання доходів від інвестицій. Однак, якщо основне джерело коштів підприємства полягає у продажу активів, це може викликати питання щодо довгострокової стійкості.

Від'ємний грошовий потік зазвичай означає інвестиції в майбутнє зростання через придбання нових активів. Це позитивний знак, якщо підприємство має стабільний операційний грошовий потік для покриття цих витрат. Інвестиції можуть включати розширення виробництва, впровадження нових технологій або інші капіталовкладення, спрямовані на підвищення ефективності та конкурентоспроможності.

Аспект грошові потоки від фінансової діяльності включає операції, що призводять до змін у розмірі та складі власного капіталу та позик підприємства. Фінансова діяльність включає:

- Залучення і погашення позик
- Випуск і викуп акцій
- Виплата дивідендів

Позитивний грошовий потік від фінансової діяльності означає залучення додаткового фінансування, такого як кредити або випуск акцій. Це може бути необхідно для фінансування розширення діяльності або покриття тимчасових касових розривів. Однак важливо контролювати рівень зовнішнього фінансування, щоб уникнути надмірної залежності від кредиторів.

Від'ємний грошовий потік зазвичай означає погашення боргів, виплату дивідендів або викуп акцій. Це може бути ознакою фінансової стабільності, якщо операційна діяльність генерує достатньо коштів для покриття цих виплат. Погашення боргів знижує фінансові ризики, пов'язані з високим рівнем заборгованості.

Аналіз Звіту про рух грошових коштів базується на кількох ключових показниках, які дозволяють оцінити ефективність управління грошовими ресурсами:

1. Чистий грошовий потік : Різниця між надходженням та витрачанням грошових коштів. Важливо аналізувати окремо по кожному виду діяльності, щоб зрозуміти джерела і напрями використання коштів.

2. Коефіцієнт покриття грошових коштів: Показує здатність підприємства покривати свої боргові зобов'язання за рахунок грошових потоків від операційної діяльності. Високий коефіцієнт свідчить про надійність підприємства.

3. Вільний грошовий потік : Грошові кошти, що залишаються після покриття капітальних витрат. Показує, скільки коштів підприємство має для розширення діяльності, виплати дивідендів або зменшення боргів. Вільний грошовий потік є індикатором фінансової гнучкості та здатності до інвестування в майбутнє.

Розглянемо приклад аналізу звіту про рух грошових коштів на базі практики. Отже, лісове господарство відіграє важливу роль у економіці багатьох країн, забезпечуючи деревину та інші лісові ресурси. Ефективне управління грошовими коштами є критично важливим для стабільного функціонування лісових господарств, оскільки воно забезпечує фінансування операційних, інвестиційних та фінансових заходів. Звіт про рух грошових коштів на лісовому господарстві надає інформацію про джерела надходження та витрачання грошових коштів і дозволяє оцінювати ліквідність, платоспроможність та фінансову стабільність підприємства.

Звіт про рух грошових коштів у лісовому господарстві, як і в інших галузях, складається з трьох основних аспектів:

1. Грошові потоки від операційної діяльності
2. Грошові потоки від інвестиційної діяльності
3. Грошові потоки від фінансової діяльності

Аспект грошові потоки від операційної діяльності включає грошові надходження і витрати, пов'язані з основною діяльністю лісового господарства. У лісовому господарстві це можуть бути такі статті:

- Надходження від продажу деревини та лісопродуктів
- Виплати постачальникам за матеріали та послуги
- Виплати заробітної плати працівникам
- Сплата податків та інших обов'язкових платежів

Позитивний грошовий потік від операційної діяльності свідчить про те, що лісове господарство генерує достатні грошові кошти для покриття своїх операційних витрат, що є ознакою фінансової стабільності та ефективного управління.

Від'ємний грошовий потік може свідчити про проблеми з ліквідністю або надмірні операційні витрати. В такому випадку необхідно детально аналізувати причини цього явища і розробляти стратегії для підвищення ефективності операційної діяльності.

Аспект грошові потоки від інвестиційної діяльності відображає рух коштів, пов'язаний з інвестиційною діяльністю, яка є важливою для розвитку лісового господарства. Інвестиційна діяльність включає:

- Придбання та оновлення обладнання для лісозаготівельних робіт
- Інвестиції в лісовідновлення та заліснення
- Придбання або продаж земельних ділянок та лісових масивів

Позитивний грошовий потік від інвестиційної діяльності може свідчити про продаж активів або отримання доходів від інвестицій. Це може бути ознакою ефективного управління активами, але важливо також оцінювати довгострокові наслідки таких дій.

Від'ємний грошовий потік зазвичай свідчить про інвестиції в розвиток та модернізацію. Це позитивний знак, якщо підприємство має стабільний операційний грошовий потік для покриття цих витрат. Інвестиції можуть включати розширення лісових насаджень, модернізацію обладнання та технологій, що сприятиме підвищенню продуктивності та ефективності.

Аспект грошові потоки від фінансової діяльності включає операції, пов'язані з фінансуванням лісового господарства. Фінансова діяльність включає:

- Залучення та погашення кредитів та позик

- Випуск та викуп акцій або інших цінних паперів
- Виплата дивідендів акціонерам

Позитивний грошовий потік від фінансової діяльності свідчить про залучення додаткового фінансування, що може бути необхідно для розширення діяльності або покриття тимчасових касових розривів. Однак важливо контролювати рівень заборгованості, щоб уникнути фінансових ризиків.

Від'ємний грошовий потік зазвичай означає погашення боргів або виплату дивідендів. Це може бути ознакою фінансової стабільності, якщо операційна діяльність генерує достатньо коштів для цих виплат. Зниження заборгованості зменшує фінансові ризики і підвищує кредитоспроможність підприємства.

Розглянемо приклад аналізу звіту про рух грошових коштів на лісовому господарстві “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України”:

Операційна діяльність:

- Надходження від продажу деревини та лісопродуктів: 5 000 000 грн
- Виплати постачальникам за матеріали та послуги: 2 500 000 грн
- Виплати заробітної плати працівникам: 1 000 000 грн
- Сплата податків та інших обов'язкових платежів: 300 000 грн

Чистий грошовий потік від операційної діяльності: 1 200 000 грн

Отже, позитивний чистий грошовий потік свідчить про ефективне управління основною діяльністю. Це дозволяє підприємству генерувати достатньо коштів для покриття операційних витрат і накопичення резервів.

Інвестиційна діяльність:

- Придбання нового обладнання для лісозаготівель: 800 000 грн
- Інвестиції в лісовідновлення та заліснення: 400 000 грн

- Продаж старого обладнання: 100 000 грн

Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності: -1 100 000 грн

Отже, від'ємний чистий грошовий потік пояснюється значними інвестиціями в модернізацію обладнання та лісовідновлення, що є позитивним сигналом щодо майбутнього зростання та розвитку підприємства. Продаж старого обладнання, частково компенсує витрати, але значні інвестиції вимагають стабільного операційного потоку.

Фінансова діяльність:

- Отримання кредиту для модернізації: 500 000 грн

- Погашення попередніх кредитів: 200 000 грн

- Виплата дивідендів: 100 000 грн

Чистий грошовий потік від фінансової діяльності: 200 000 грн

Загальний чистий грошовий потік: 300 000 грн

Отже, позитивний чистий грошовий потік вказує на залучення додаткових коштів через отримання кредитів, що дозволяє фінансувати інвестиційні проекти. Виплата дивідендів та погашення попередніх кредитів свідчить про відповідальне фінансове управління та підтримку інвесторів.

Лісове господарство “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України” демонструє здоровий фінансовий стан із стабільним операційним грошовим потоком, що дозволяє фінансувати інвестиції та підтримувати фінансову стабільність через ефективне управління кредитами та дивідендами. Проте необхідно продовжувати контролювати рівень заборгованості та ефективність інвестицій, щоб забезпечити довгострокову стійкість та зростання підприємства відповідно до шляхів їх надходження узагальнено в таблиці 3.1

Таблиця 3.1

Фінансові результати	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2 000	26 337.90	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-18 544,00	
Валовий: прибуток	2090	7 793.90	
збиток	2095	0.00	0
Інші операційні доходи	2120	1.00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-3146,60	0
Втрати на збут	2150	-58.90	0
Інші операційні витрати	2180	-469.40	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4120,00	
збиток	2195	0,00	0
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	0.00	. 0

Втрати від участі в капіталі	2255		0
Інші витрати	2270	0.00	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	4120,00	
прибуток			
збиток	2295	0,00	0
Виграти (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:	2350	4 120.00	
прибуток			
збиток	2355	0,00	0

Додатки: [1]

Аналіз звіту про рух грошових коштів на лісовому господарстві дозволяє отримати глибоке розуміння фінансового стану підприємства, його здатності генерувати та використовувати грошові ресурси. Це важливий інструмент для управлінців та інвесторів, що допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо подальшого розвитку, інвестицій та фінансування. У сучасних умовах, коли лісове господарство стикається з багатьма викликами, ефективне управління грошовими коштами є ключем до його стійкості та успіху.

3.2. Аналіз грошових потоків та напрями їх оптимізації

Грошові потоки є основою фінансового управління будь-якого підприємства. Вони відображають надходження і витрати грошових коштів, забезпечуючи можливість оцінити ліквідність, платоспроможність та фінансову стабільність організації. Аналіз грошових потоків дозволяє виявити сильні та слабкі сторони в управлінні грошовими ресурсами, а також розробити стратегії для їх оптимізації, що сприяє підвищенню ефективності та рентабельності підприємства.

Відзначимо, що проводити аналіз будемо лісовому господарстві “Надвірнянське лісове господарство” ДП “Ліси України”: Отже, лісове господарство є важливою галуззю, яка відіграє ключову роль у збереженні природних ресурсів, забезпеченні біорізноманіття, а також у створенні соціально-економічних користей для суспільства. Однак для забезпечення сталого розвитку цієї галузі необхідне ефективне управління грошовими потоками. В даному дослідженні ми розглянемо аналіз грошових потоків у лісовому господарстві та ідентифікуємо напрями їх оптимізації з метою покращення фінансової стійкості та сталості розвитку галузі. Отже, у таблиці 3.2 проведено горизонтальний і вертикальний аналіз агрегованого бухгалтерського балансу філії

Таблиця 3.2

Актив, тис. грн.	станом на		Пасив, тис. грн.	Станом на	
	31.03. 2023	31.03. 2022		31.03 2023	31.03 2022
А.І. Необоротні активи	25.865.2 0	24 246.0 0	П.І. Власний капітал	20 964.00	17 751.00
			П.ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0.00	0.00
А.ІІ. Оборотні активи	17 542.5 0	13 562.0 0	П.ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення	22 443.00	20 057.00
А.ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0.00	0.00	П.ІV. Зобов'язання, пов'язані з НА, утр. для продажу, та групами вибуття	0.00	0.00
Баланс	43 407.7 0	37 808.0 0	Баланс	43.407.70	37 808.00

Додатки: [2]

Витрати у лісовому господарстві охоплюють різні аспекти діяльності. Операційні витрати включають витрати на вирубку, транспортування та

переробку деревини, а також догляд за лісами. Витрати на догляд можуть варіюватися залежно від віку та типу лісу, його доступності та інших факторів. Адміністративні витрати включають витрати на управління, зарплати працівників, витрати на офісні потреби, юридичні та бухгалтерські послуги. Ефективне управління адміністративними витратами може допомогти зменшити загальні витрати підприємства. Капітальні витрати стосуються придбання та утримання обладнання, будівництва та утримання інфраструктури, а також інвестицій у нові технології. Вони мають довгостроковий характер і впливають на майбутню продуктивність та ефективність лісового господарства.

Доходи лісового господарства формуються з різних джерел. Основним джерелом доходу є продаж деревини. Важливо аналізувати ринкові ціни на деревину, попит та пропозицію, щоб максимізувати доходи підприємства. Окрім деревини, лісове господарство може отримувати доходи від продажу інших продуктів, таких як гриби, ягоди, лікарські рослини. Розширення асортименту продукції може значно збільшити доходи підприємства. Розвиток екотуризму та надання рекреаційних послуг також можуть стати важливими джерелами доходу. Це включає організацію туристичних маршрутів, екскурсій, кемпінгів та інших активностей, що можуть привабити туристів та забезпечити додаткові доходи. Отже, за даними таблиці 3.3 здійснено аналіз активів філії

Таблиця 3.3

Статті активу	Сума, тис. грн.				Структура, %		
	2023 р.	2022 р.	відхилення		2023 р.	2022р.	% пунктів (+ / -)
			+ / -	%			

Нематеріальні активи	50.40	11.00	- 40.40	4	9	5	-4
Основні засоби	4 067.90	21 058.00	+16 990.10	60	51	45	-6
Довг. фін. інвестиції	0.00	0.00	-	-	-	-	-
Запаси	5 755.50	5 378.00	- 377.50	10	6	10	+4
Поточні фін. інвестиції	0.00	0.00	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгсть	2 315.00	3 469.00	+1 154.00	6	14	6	-8
Грошові кошти	1 643.10	457.00	-1 186.10	2	4	4	0
Витрати майб. періодів	0.00	0.00	-	-	-	-	-
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							
Необоротні активи	25 865.20	24 246.00	-1 6119.20	8	4	12	+8
Оборотні активи	17 542.50	13 562.00	-3 980.50	10	12	18	+6
Валюта балансу	43 407.70	37 808.00	-5 599.70	100	100	100	0

Додатки: [2]

Фінансові потоки в лісовому господарстві включають внутрішні та зовнішні фінансові операції. Внутрішні операції включають управління грошовими потоками всередині підприємства, такі як бюджетування, фінансове планування та контроль за витратами. Зовнішні фінансові операції включають залучення зовнішніх ресурсів, таких як кредити, інвестиції, субсидії та гранти. Ефективне управління цими операціями може забезпечити додаткові фінансові ресурси для розвитку лісового господарства. Отже, за даними таблиці 3.4 здійснено аналіз пасивів філії

Таблиця 3.4

Статті пасиву	Сума, тис. грн.				Структура, %		
	2023 р.	2022р.	відхилення		2023 р	2022 р.	% пунктів (+ / -)
			+ / -	%			

Зареєстрований капітал	583.50	584.00	+0.50	1	4	6	+2
Додатковий капітал	16 261.10	17 167.00	-905.90	18	20	18	-2
Нерозподіл. Прибутки	4 120.10	0.00	- 4 120.10	26	22	26	+4
Довг. кредити банків	0.00	0.00	-	-	-	-	-
Кред. заборг-сть за тов.	10 235.60	4 793.00	-5 442.60	29	26	30	+4
Зобов. перед бюджетом	1 169.20	2 893.00	+1 723.80	5	8	4	-4
Зобов. з оплати праці	2 775.80	4 073.00	+1297.20	3	2	3	+1
Зобов. зі страхування	653.80	978.00	+324.2	2	4	7	+3
Зобов'язання, пов'язані з НА, утр. для продажу, та групами вибуття	0.00	0.00	-	-	-	-	-
Власний капітал	20 964.70	17 751.00	-3 213.70	16	14	6	-8
Залучений капітал	0.00	0.00	-	-	-	-	-
Валюта балансу	43 407.70	37 808.00	-5 599.70	100	100	100	-

Додатки: [2]

Недостатнє інвестування є однією з головних проблем у лісовому господарстві. Це може бути спричинене різними факторами, такими як висока ризикованість інвестицій у лісове господарство, недостатня підтримка з боку держави, низька рентабельність галузі. Наслідками недостатнього інвестування можуть бути низька продуктивність, відсутність інновацій, зниження якості лісових ресурсів та скорочення доходів підприємства.

Нестабільність ринку також є суттєвою проблемою для лісового господарства. Ринок лісової продукції може бути нестабільним через зміну цін на деревину, коливання попиту та пропозиції, економічні кризи, зміни законодавства та інші фактори. Нестабільність ринку може призводити до нерегулярних доходів, зниження фінансової стабільності підприємств та збільшення ризиків.

Екологічні чинники, такі як зміна клімату та екологічні катастрофи, також впливають на грошові потоки у лісовому господарстві. Зміна клімату може спричиняти засухи, пожежі, повені та інші екологічні проблеми, що впливають на стан лісових ресурсів. Лісові пожежі, нашествия шкідників та інші екологічні катастрофи можуть призводити до значних втрат лісових ресурсів

та зменшення доходів підприємства.

Розвиток альтернативних джерел доходу є важливим напрямом оптимізації грошових потоків у лісовому господарстві. Лісовий екотуризм може забезпечити додаткові доходи через організацію туристичних маршрутів, екскурсій, кемпінгів та інших активностей. Участь у програмах продажу вуглецевих кредитів також може принести додаткові фінансові ресурси підприємству. Наприклад, продаж вуглецевих кредитів через міжнародні програми може забезпечити стійкі фінансові ресурси та сприяти збереженню лісових екосистем.

Ефективне управління витратами є ще одним ключовим напрямом оптимізації. Оптимізація операційних витрат через використання сучасних технологій, автоматизацію процесів та ефективне планування може допомогти зменшити загальні витрати підприємства. Регулярний аудит та моніторинг адміністративних витрат можуть допомогти виявити та усунути неефективні витрати. Використання систем управління ресурсами (ERP-систем) може забезпечити більш прозоре та ефективне управління витратами.

Залучення інвестицій є критично важливим для розвитку лісового господарства. Участь у державних та міжнародних програмах підтримки може забезпечити додаткові інвестиції у галузь. Залучення приватних інвестицій через партнерства, спільні підприємства та інші форми співпраці може сприяти розвитку лісового господарства. Наприклад, інвестиції у нові технології обробки деревини можуть значно підвищити продуктивність та якість продукції.

Впровадження інноваційних технологій може значно підвищити ефективність лісового господарства. Використання дронів для моніторингу лісів, автоматизованих систем для обліку та контролю за станом лісових ресурсів, а також сучасних методів обробки деревини можуть зменшити

витрати та підвищити продуктивність. Розвиток біотехнологій, таких як селекція швидкорослих дерев, може сприяти збільшенню обсягів виробництва та підвищенню стійкості лісових екосистем.

Забезпечення екологічної відповідальності у діяльності лісового господарства є важливим аспектом оптимізації грошових потоків. Впровадження заходів зі збереження біорізноманіття, відновлення лісових ресурсів, боротьби з ерозією ґрунтів та захисту водних ресурсів може сприяти довгостроковій стійкості лісового господарства. Участь у міжнародних екологічних програмах та сертифікація за екологічними стандартами можуть забезпечити додаткові ринки збуту та підвищити репутацію підприємства.

Ефективна маркетингова стратегія є ключовою для підвищення доходів від лісового господарства. Розробка стратегії виходу на нові ринки, диверсифікація продукції, розширення асортименту товарів та послуг можуть забезпечити збільшення доходів підприємства. Використання сучасних маркетингових інструментів, таких як інтернет-маркетинг, соціальні мережі, реклама на спеціалізованих платформах може сприяти залученню нових клієнтів та партнерів.

Ефективне управління ризиками є важливим аспектом оптимізації грошових потоків у лісовому господарстві. Ідентифікація основних ризиків, таких як ринкові, екологічні, технологічні та управлінські, та розробка заходів для їх мінімізації може забезпечити стабільність фінансових потоків. Використання страхування для захисту від непередбачуваних ризиків, таких як природні катастрофи, ринкові коливання та інші, може зменшити фінансові втрати підприємства.

Отже, виходячи із вищенаведеного ефективного управління грошовими потоками та їх оптимізація є ключовими для забезпечення стабільності та сталого розвитку лісового господарства. Важливо розробити та впровадити

комплексні стратегії, що включають розвиток альтернативних джерел доходу, ефективне управління витратами, залучення інвестицій, впровадження інноваційних технологій, забезпечення екологічної відповідальності, ефективну маркетингову стратегію та управління ризиками. Спільні зусилля уряду, приватного сектору та міжнародних партнерів можуть забезпечити позитивні зміни у фінансовому стані лісового господарства та забезпечити його довгострокову стійкість. Тільки через комплексний підхід до управління грошовими потоками можна досягти високої ефективності та стабільності лісового господарства, забезпечивши при цьому збереження природних ресурсів та екологічну безпеку.

Таким чином, оптимізація грошових потоків у лісовому господарстві є багатогранним процесом, що потребує систематичного підходу та врахування численних факторів. Лише через ефективне управління, інновації та збереження екологічної рівноваги можна досягти сталого розвитку лісового господарства, забезпечивши при цьому високі економічні показники та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

3.3 Оптимізація грошового обороту та прогнозування фінансового стану на основі аналізу грошових потоків

Оптимізація грошового обороту та прогнозування фінансового стану на основі аналізу грошових потоків є ключовими аспектами ефективного управління фінансами будь-якого підприємства, зокрема в лісовому господарстві. Грошові потоки відображають всі грошові надходження та витрати підприємства за певний період, що дозволяє оцінити його фінансову стійкість, ліквідність та загальну ефективність діяльності.

Отже, лісове господарство є важливим сектором економіки, який забезпечує значні доходи від продажу деревини та інших лісових ресурсів.

Ефективне управління грошовими потоками в цій галузі є критично важливим для забезпечення стабільного розвитку, економічної стійкості та екологічного балансу. Це дослідження зосереджується на аналізі грошових потоків у лісовому господарстві та визначенні напрямів оптимізації грошового обороту та прогнозування фінансового стану філії. Тому за даними таблиці 3.5 ми провели оцінку платоспроможності філії

Таблиця 3.5

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, + / –
1. Оборотні активи в т.ч.:	70 170.00	54 248.00	-15 922.00
а) запаси	23 022.00	27 202.00	+4 180
б) дебіт. заборгств	9 261.20	5 032.00	-4 229.20
в) грошові кошти	6 572.40	5 752.00	-820.40
2. Поточні зобов'язання	89 772.00	80 228.00	-9 494.00
3. К-нт загальної ліквідності	0.78	0.68	-0.10
4. К-нт швидкої ліквідності	0.52	0.34	-.018
5. К-нт абсолютної ліквідності	0.07	0.07	-

Додатки: [1,2]

Аналіз грошових потоків є важливим інструментом для оцінки фінансової діяльності підприємства. У лісовому господарстві цей аналіз включає три основні складові: операційні, інвестиційні та фінансові грошові потоки.

Операційні грошові потоки відображають рух грошових коштів, пов'язаних з основною діяльністю підприємства. В лісовому господарстві це включає доходи від продажу деревини та інших лісових продуктів, а також витрати на вирубку, транспортування, переробку та догляд за лісами.

Інвестиційні грошові потоки охоплюють надходження та витрати, пов'язані з придбанням та реалізацією довгострокових активів, таких як обладнання, технології, будівництво інфраструктури. Інвестиції у нові технології обробки деревини та лісовідновлення є критично важливими для підвищення продуктивності та забезпечення сталого розвитку.

Фінансові грошові потоки включають рух грошових коштів, пов'язаних з фінансуванням підприємства, такими як кредити, виплата дивідендів, залучення капіталу. Ефективне управління цими потоками забезпечує фінансову стабільність та можливість для подальших інвестицій.

Отже, однією з головних проблем лісового господарства є недостатнє інвестування у розвиток інфраструктури та нових технологій. Це може призводити до зниження продуктивності, збільшення витрат та втрати конкурентних переваг.

Лісове господарство піддається впливу ринкових коливань, таких як зміни цін на деревину, попит та пропозиція. Нестабільність ринку може призводити до нерегулярних доходів та фінансових ризиків.

Зміни клімату та екологічні катастрофи, такі як лісові пожежі, нашествия шкідників, можуть значно вплинути на стан лісових ресурсів та фінансові результати підприємства. Ці фактори потребують особливої уваги у процесі планування та управління.

Для зменшення залежності від продажу деревини важливо розвивати альтернативні джерела доходу, такі як екотуризм, продаж недеревних лісових продуктів, участь у програмах продажу вуглецевих кредитів. Це може значно збільшити доходи та забезпечити додаткові фінансові ресурси для розвитку.

Оптимізація витрат є ключовим напрямом підвищення фінансової ефективності. Це включає впровадження сучасних технологій для

автоматизації процесів, оптимізацію логістики, ефективне управління запасами та контроль за адміністративними витратами.

Залучення інвестицій є важливим фактором для розвитку лісового господарства. Це може включати участь у державних та міжнародних програмах підтримки, залучення приватних інвесторів, розвиток спільних підприємств. Інвестиції у нові технології та інфраструктуру сприятимуть підвищенню продуктивності та якості продукції.

Впровадження інноваційних технологій може значно підвищити ефективність управління грошовими потоками. Це включає використання дронів для моніторингу лісових ресурсів, автоматизованих систем для обліку та контролю, сучасних методів обробки деревини та біотехнологій.

Забезпечення екологічної відповідальності є важливим аспектом для довгострокової стійкості лісового господарства. Це включає впровадження заходів зі збереження біорізноманіття, відновлення лісів, боротьбу з ерозією та захист водних ресурсів. Участь у міжнародних екологічних програмах та сертифікація за екологічними стандартами можуть забезпечити додаткові ринки збуту та підвищити репутацію підприємства.

Ефективна маркетингова стратегія є ключовою для підвищення доходів. Це включає розробку стратегії виходу на нові ринки, диверсифікацію продукції, розширення асортименту товарів та послуг. Використання сучасних маркетингових інструментів, таких як інтернет-маркетинг, соціальні мережі, реклама на спеціалізованих платформах сприятиме залученню нових клієнтів та партнерів.

Ефективне управління ризиками є важливим аспектом для забезпечення стабільності грошових потоків. Це включає ідентифікацію основних ризиків, таких як ринкові, екологічні, технологічні та управлінські, та розробку заходів

для їх мінімізації. Використання страхування для захисту від непередбачуваних ризиків допоможе зменшити фінансові втрати.

Використання історичних даних для створення моделей прогнозування грошових потоків є важливим кроком у прогнозуванні фінансового стану. Це включає аналіз різних сценаріїв розвитку (оптимістичного, песимістичного, середнього) для оцінки можливих варіантів фінансового стану.

Визначення основних факторів, що впливають на грошові потоки підприємства, та проведення аналізу чутливості для оцінки впливу змін цих факторів на фінансовий стан є важливим для розробки ефективних стратегій управління.

Оцінка майбутніх потреб у капітальних витратах та їх вплив на грошові потоки є критично важливою. Розробка стратегії фінансування капітальних витрат, включаючи використання власних коштів, кредитів та інвестицій, забезпечить ефективне управління ресурсами.

Розробка політики управління ліквідністю для забезпечення достатнього рівня грошових коштів для покриття зобов'язань є важливим аспектом фінансового планування. Використання фінансових інструментів для управління ліквідністю, таких як ліміти кредитування, овердрафти та резервні фонди, допоможе забезпечити стабільність грошових потоків.

Слід зауважити, що оптимізація грошового обороту та прогнозування фінансового стану на основі аналізу грошових потоків є ключовими аспектами ефективного управління фінансами лісового господарства. Це дозволяє забезпечити стабільність фінансових потоків, знизити ризики, підвищити рентабельність та забезпечити довгостроковий розвиток галузі. Застосування сучасних методів аналізу та прогнозування, впровадження інноваційних технологій та систем управління може значно підвищити ефективність фінансової діяльності підприємства. Тільки через комплексний підхід до

управління грошовими потоками можна досягти високої ефективності та стабільності лісового господарства, забезпечивши при цьому збереження природних ресурсів та стійкий розвиток.

Тому у лісовому господарстві важливо впроваджувати сучасні технології, такі як супутниковий моніторинг, дрони та системи GPS, для оптимізації управління лісовими ресурсами. Це дозволяє здійснювати точний облік деревини, оцінку стану лісів та прогнозування їхнього розвитку, що сприяє більш ефективному плануванню грошових потоків.

Використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерських процесів допомагає знизити помилки та підвищити ефективність обліку грошових потоків. Це також забезпечує більш оперативний доступ до фінансової інформації, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Навчання та підвищення кваліфікації персоналу у сфері фінансового менеджменту є важливим кроком для покращення управління грошовими потоками. Це включає курси та тренінги з фінансового аналізу, управління ризиками, планування та прогнозування.

Забезпечення стійкості лісового господарства є ключовим фактором для довгострокового розвитку. Це включає впровадження екологічно дружніх практик, таких як вибіркова вирубка, збереження біорізноманіття, використання відновлюваних джерел енергії. Такі заходи не тільки допомагають зберегти природні ресурси, але й покращують репутацію підприємства на ринку.

Державна підтримка відіграє важливу роль у розвитку лісового господарства. Це може включати фінансові гранти, пільгові кредити, податкові стимули та програми субсидій для впровадження сучасних технологій та екологічно чистих методів виробництва. Підтримка держави

сприяє зменшенню фінансового навантаження на підприємства та підвищенню їх конкурентоспроможності.

Міжнародне співробітництво відкриває нові можливості для розвитку лісового господарства. Участь у міжнародних програмах та проектах, обмін досвідом та технологіями, залучення іноземних інвестицій сприяє впровадженню передових практик та підвищенню ефективності управління грошовими потоками.

Аналіз грошових потоків та напрями їх оптимізації є основою для ефективного управління фінансовими ресурсами лісового господарства. Впровадження сучасних технологій, підвищення фінансової грамотності, оптимізація витрат та залучення інвестицій сприяють підвищенню стабільності та рентабельності підприємств. Державна підтримка та міжнародне співробітництво також відіграють важливу роль у забезпеченні сталого розвитку галузі. Комплексний підхід до управління грошовими потоками забезпечує високий рівень ефективності та стабільності лісового господарства, зберігаючи при цьому природні ресурси та забезпечуючи стійкий розвиток на довгострокову перспективу. Отже, на основі отриманих даних попередніх завдань розраховано рейтингову оцінку фінансового стану філії у динаміці в таблиці 3.6

Таблиця 3.6

Показники	2023 рік	2022 рік
<i>П-ки фінансової стійкості:</i>		
1. Коефіцієнт автономії	0.8	0.7
2. Коефіцієнт фінансової стійкості	1.3	1.4
3. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0.34	0.31
4. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	2.7	2.6

<i>Показники ліквідності:</i>		
5. К-нт загальної ліквідності	0.78	0.68
6. К-нт швидкої ліквідності	0.52	0.34
7. К-нт абсолютної ліквідності	0.07	0.07
<i>П-ки рентабельності:</i>		
8. Рентабельність вироб-ва	5.8	5.6
9. Рентабельність продажу	4.6	4.5
10. Рентабельність активів	4.1	4.0
11. Рентабельність власного капіталу	4.3	4.2
12. Рейтингова оцінка, <i>R</i>	1.40	1.40
13. Ранг підприємства	1	1

Додатки: [1,2,3]

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки:

1. Теоретичні основи обліку грошового обігу в лісовому господарстві:

- Грошовий обіг у лісовому господарстві відображає всі операції, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, включаючи надходження від продажу деревини, витрати на лісозаготівлю, охорону та відновлення лісів.

- Облік грошових потоків у лісовій галузі дозволяє здійснювати ефективний контроль за використанням фінансових ресурсів, забезпечувати своєчасне виконання зобов'язань та підтримувати фінансову стабільність підприємств.

2. Аналіз існуючих методів обліку в лісовому господарстві:

- Існуючі методи обліку грошових потоків у лісовому господарстві відповідають сучасним вимогам фінансового менеджменту, але потребують удосконалення для підвищення точності та оперативності фінансової інформації.

- Використання спеціалізованого програмного забезпечення для обліку фінансових операцій значно спрощує процес обліку та знижує ризик помилок, особливо в умовах великого обсягу даних, характерного для лісової галузі.

3. Методика аналізу грошового обігу в лісовому господарстві:

- Розроблено методику аналізу грошового обігу підприємств лісової галузі, яка дозволяє виявляти основні джерела доходів та витрат, аналізувати їх динаміку та структуру, що є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

- Аналіз грошових потоків допомагає ідентифікувати проблемні зони, такі як нераціональне використання фінансових ресурсів або

недоотримання доходів, та резерви підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

4. Аудит грошового обігу в лісовому господарстві:

- Аудит грошового обігу є невід'ємною частиною системи внутрішнього контролю, що забезпечує достовірність фінансової звітності та виявлення можливих зловживань або помилок.

- Розроблено рекомендації щодо удосконалення процедур аудиту грошового обігу в лісовому господарстві, зокрема впровадження ризик-орієнтованого підходу та використання сучасних аудиторських методик для забезпечення високого рівня фінансової прозорості.

5. Управління ризиками у лісовому господарстві:

- Визначено основні ризики, пов'язані з управлінням грошовими потоками в лісовій галузі, такі як ризики ліквідності, кредитні ризики та операційні ризики, пов'язані з природними катастрофами та змінами клімату.

- Запропоновано методи мінімізації цих ризиків, включаючи створення резервів ліквідності, диверсифікацію джерел фінансування та впровадження системи внутрішнього контролю.

6. Практичні рекомендації для лісового господарства:

- Для підвищення ефективності обліку, аналізу та аудиту грошового обігу підприємствам лісової галузі рекомендовано використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для автоматизації фінансових процесів.

- Рекомендується впровадження системи регулярного моніторингу та аналізу грошових потоків, що дозволить своєчасно виявляти та реагувати на фінансові проблеми.

- Підприємствам лісової галузі варто звернути увагу на підвищення кваліфікації фінансового персоналу через навчання та тренінги з сучасних методів фінансового менеджменту та аудиту.

Облік, аналіз і аудит грошового обігу в лісовому господарстві є критичними компонентами управління фінансовими ресурсами підприємств галузі. Впровадження удосконалених методик та інструментів для обліку та аналізу грошових потоків сприяє підвищенню фінансової прозорості, стабільності та ефективності діяльності підприємств лісової галузі. Застосування отриманих результатів та рекомендацій дозволить підприємствам більш ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, знижувати ризики та забезпечувати стійкий розвиток у довгостроковій перспективі, зберігаючи при цьому екологічну стійкість та природні ресурси для майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Оборотний капітал. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB.
2. Дубровська Є.В. Дослідження теоретичних основ щодо сутності поняття "Оборотні кошти". Вісник ХНУ. 2019. №1. 388 с.
3. Brealey R.A. Corporate Finance: Eighth edition / R.A. Brealey, S.C. Myers, F. Allen. – McGraw-Hill/Irwin, 2019. – 1028 p.
4. Лишиленко О. В. Фінансовий облік: підручник. Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. 556 с.
5. Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні : постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. URL:
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 20.04.2024).
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 20.04.2024).
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12. 2000 р. № 2121- III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
9. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підруч. / Н. М. Ткаченко. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – К. : Алерта, 2018. – 925 с.

10. Голов С.Ф. Фінансовий облік : підруч. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко, Г. А. Ямборко – К. : Лібра, 2015. – 976 с.
11. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: 2001 : Навч. посіб. / М.В. Кужельний (ред.). — 6.вид. — К. : А.С.К., 2017. — 266 с.
12. Мардус Н. Ю. Особливості обліку доходів і витрат підприємства: проблеми та шляхи вдосконалення. Вісник ОНУ. Сер. : Економіка. 2015. Т. 20, вип. 4. С. 251-255.
13. Магдич І . Методичні аспекти аналізу ефективності управління грошовими потоками в інвестиційній діяльності підприємства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка , 2015. №5 (170). С. 60-64.
14. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник під ред. С.Ф. Голова. Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс-Клуб», 2016.
15. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2015 р. частина 1 / Пер. з англ. – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України, 2015, - 985 с.
16. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» [Електронний ресурс] / І.С. Несходовський. – К., 2019. – 20 с.

Додаток 1

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
	2023	04	01
за ЄДРПОУ	45027170		

Філія: _____
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за I квартал 2023р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	26 337,90	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-18 544,00	0
Валовий:			
прибуток	2090	7 793,90	
збиток	2095	0,00	0
Інші операційні доходи	2120	1,00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-3 146,60	0
Витрати на збут	2150	-58,90	0
Інші операційні витрати	2180	-469,40	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4 120,00	
збиток	2195	0,00	0
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	0	0
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4 120,00	
збиток	2295	0,00	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4 120,00	
збиток	2355	0,00	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0,00	0,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0,00	0,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 120,00	0,00

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 947,00	
Витрати на оплату праці	2505	8 303,20	
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 945,80	
Амортизація	2515	666,20	
Інші операційні витрати	2520	9 356,70	
Р а з о м	2550	22 218,90	0,00

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Директор

(підпис)

Михайло КРИВОРУЧКО

Головний бухгалтер

(підпис)

Тетяна ГАВКАЛЮК

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2023	03	31
45027170		
UA18080010130062993		
610		
02.10		

Філія:
Територія: Україна
Організаційно-правова форма господарювання: Філія (інший відокремлений підрозділ)
Вид економічної діяльності: Лісівництво та інша діяльність у лісовому
Середня кількість працівників²: 224
Адреса, телефон: Україна, 78400, Івано-Франківська обл., Надвірнянський район, м. Надвірна, вул. Соборна,
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

за ЄДРПОУ
за КАТОТТГ
за КОПФГ
за КВЕД

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 березня 2023 року

Форма №1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код раєкса	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,00	50,40
первісна вартість	1001		112,10
накопичена амортизація	1002		61,70
Незавершені капітальні інвестиції	1005		4 067,90
Основні засоби	1010	0,00	21 746,90
первісна вартість	1011		59 250,70
знос	1012		37 503,80
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	0,00
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	0,00
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	0,00	25 865,20
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		5 755,50
у тому числі: Виробничі запаси	1101		2 892,00
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		2 863,50
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		21,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		2 315,30
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		943,70
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		5 618,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		247,10
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		1 643,10
у тому числі: Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167		1 643,10
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	0,00	17 542,50
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	0,00	43 407,70

Пасив	Код решка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4,00
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		583,50
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		16 261,10
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		4 120,10
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	0,00	20 964,70
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	0,00	0,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		10 235,60
розрахунками з бюджетом	1620		1 169,20
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		653,80
розрахунками з оплати праці	1630		2 775,80
одержаними авансами	1635		4 399,60
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		900,00
Поточні забезпечення	1660		536,70
Доходи майбутніх періодів	1665		1 100,90
Інші поточні зобов'язання	1690		671,40
Усього за розділом III	1695	0,00	22 443,00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
БАЛАНС	1900	0,00	43 407,70

Директор

(підпис)

Михайло КРИВОРУЧ

Головний бухгалтер

(підпис)

Тетяна ГАВКАЛЮК

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Калькуляція собівартості заготівлі лісопродукції за I квартал 2023 року по філії
"Надвірнянське лісове господарство"

Статті витрат та інші показники	Код рядка	Заготівля л/продукції від всіх видів рубок			
		Всього		в т.ч. головне	
		заг об'єм	на 1 м3	заг об'єм	на 1 м3
Заготівля лісопродукції	10				
Кількість тис.кбм	11	14,66		4,63	
в т.ч. к-сть тис.кбм. заготовлених СПД					
Вартість в оптових цінах з врахуванням верхнього і нижнього складів без ПДВ, тис.грн	12	22243,0	1517,78	7403,0	1600,30
1.Сировина і матеріали	20	339,8	23,19	264,2	57,11
в т.ч. Попнева плата	21	339,8	23,19	264,2	57,11
2.Зворотні відходи (вираховуються)	30				
3.Покупні матеріали, комплектуючі вироби, роботи і послуги виробн характеру сторонніх підприємств і орган.	40	3986,1	272,00	1675,1	362,11
Послуги виробничого характеру сторонніх підприємств і організацій		3986,1	272,00	1675,1	362,11
4.Паливо і енергія на технологічні цілі	50		0,00		0,00
5.Основна заробітна плата	60	1436,0	97,99	56,0	12,11
6.Додаткова заробітна плата	70				
7.Відрахування на соціальні заходи	80	323,3	22,06	11,1	2,40
8.Витрати на утримання і експлуатацію обладнання	90	1668,0	113,82	476,0	102,90
в т.ч амортизаційні відрахування		380,0	25,93	98,4	21,27
в т.ч утримання, експлуатація та будівництво лісових доріг		203,1	13,86	66,0	14,27
9.Загальновиробничі витрати	100	5923,5	404,20	1719,0	371,60
10.Витрати на лісогосподарські роботи, виконані за власні кошти	110		0,00		0
11. Інші виробничі витрати	120	331,6	22,63	110,4	23,87
в т.ч. витрати на перевезення деревини, включаючи навантаження та розвантаж		331,6	22,63	110,4	23,87
Виробнича собівартість	130	14008,3	955,87	4311,8	932,08
12 Адміністративні витрати	140	3146,6	214,71	1047,2	226,37
13 Витрати на збут	150	58,8	4,01	4,1	0,89
Всього витрат на заготівлю л/ прод	160	17213,7	1174,60	5363,1	1159,34
Прибуток	170	5029,3	343,18	2039,9	440,96
Рентабельність	180	29,2	29,2	38,0	38,0
<i>Додатково: передано лісопродукції на</i>					
<i>Кількість, тис.кбм</i>	191				
<i>Вартість (по собівартості НС)</i>	192				
<i>Додатково: перевезено лісопрод. на НС</i>					
<i>Кількість, тис. кбм</i>					

Директор
Головний бухгалтер
Начальник ПЕВ

Михайло КРИВОРУЧКО
Тетяна ГАВКАЛЮК
Оксана КЛЮШТА